Ազգ
Azg
armenian daily
11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1997 ՇԱԲԱԹ #195 (1449)

Գրադարան

Բոբ Դոուլը Հայաստան կժամանի առաջիկա շաբաթավերջին

Ինչպես հաղորդել էինք, առաջիկա շաբաթ, այժմ արդեն ճշգրիտ՝ հոկտեմբերի 18-ին, Երեւան կժամանի սենատոր Բոբ Դոուլը: Նույն առիթով հայտնել էինք, որ սենատորի հետ կժամանի նաեւ ազգային մեծ բարերար Քըրք Քըրքորյանը: Այժմ պարզվում է, որ վերջինիս փոխարեն սենատորին կընկերակցի «Լինսի» հիմնադրամի տնօրեն Ջիմ Ալճյանը:

Մեզ հաջողվեց պարզել նաեւ, որ սենատոր Բոբ Դոուլի այցը մասնավոր բնույթ է կրում, այսինքն՝ ոչ պետական: Ամենայն հավանականությամբ, նա եւ պրն Ալճյանը Հայաստանում կճշտեն արդեն Քըրքորյանի հատկացրած 100 միլիոն դոլարի վարկային հիմնադրամի գործունեության մեխանիզմները: Ինչպես հայտնել էինք, այդ հիմնադրամի գործունեությունը վերահսկվելու է սենատոր Բոբ Դոուլի կողմից, իսկ վարկասվությունը կատարվելու է միջազգային մի բանկի, շատ հավանաբար Համաշխարհային բանկի միջոցով:

Մյուս կողմից, մեր թղթակցին տված հարցազրույցում ՀՀ վարչապետ Ռ. Քոչարյանը նշեց, թե առաջիկա այցի ընթացքում պատվիրակության հետ կքննարկեն ծրագրի մանրամասների շուրջ: Նրա կարծիքով, դա Հայաստանում մանր ու միջին գործարարությունը զարգացնելու մեծ խթան կլինի:

ԵՎՐԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մոսկվայում եռակողմ հանդիպում, իսկ Ստրասբուրգում 3 համբույր Ելցինի եւ Ալիեւի միջեւ

Երեկ Ստրասբուրգում իր աշխատանքը սկսեց Եվրախորհրդի անդամ երկրների ղեկավարների երկրորդ գագաթաժողովը, որին մասնակցում են ԵԽ-ի 40 անդամ երկրների եւ 4 թեկնածու երկրների ղեկավարներ: Նախորդ օրը, ըստ միջազգային լրատվամիջոցների, Ստրասբուրգում գտնվող մի փոքրիկ ռեստորանում հանդիպել էին Ռուսաստանի եւ Ֆրանսիայի նախագահները.

խմունքներ հյուրասիրվել եւ քննարկել միջազգային մի շարք հարցեր, այդ թվում նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը: Բորիս Ելցինն առաջարկել է Մոսկվայում եռակողմ հանդիպում կազմակերպել, որտեղ Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչները կքննեն Լեռնային Ղարաբաղի հարցը: Ելցինը լրագրողներին հայտնեց հետեւյալը. «Իմ բարեկամ Ժակ Շիրակի հետ շատ երկար քննարկեցինք Ղարաբաղի խնդիրը: Երկու նախագահներին Տեր-Պետրոսյանին եւ Ալիեւին մենք կհրավիրենք եւ Ժակ Շիրակի հետ Մոսկվայում եռակողմ հիմքի վրա կհանդիպենք: Կհրավիրենք նաեւ ամերիկացիներին, եթե նրանք ցանկանան մասնակցել, եւ կփորձենք առաջ շարժվել եւս մեկ փուլ»:

Ստրասբուրգում երեկ տեղի ունեցավ նախնական պայմանավորվածությամբ շաբաթ օրը նշանակված Տեր-Պետրոսյան–Ալիեւ հանդիպումը: Երկու նախագահները քննարկեցին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների վերջին առաջարկությունները: Համատեղ հայտարարությամբ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ու Հեյդար Ալիեւը ողջունեցին Շիրակի եւ Ելցինի նախաձեռնությունը եւ նշեցին, որ Մինսկի խմբի վերջին առաջարկությունները հուսադրող հիմք են բանակցությունները վերսկսելու համար:

Տես ➧ էջ 2

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Ռոբերտ Քոչարյան. «Ղարաբաղի խնդրի փաթեթային լուծումն ավելի նախընտրելի է, քան փուլայինը»

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ, Բիշքեկ-Երեւան

Ինչպես արդեն նշել էինք «Ազգի» երեկվա համարում, Բիշքեկում տեղի ունեցավ ԱՊՀ պետությունների կառավարությունների ղեկավարների հերթական նիստը, որին մասնակցում էր նաեւ ՀՀ կառավարական պատվիրակությունը վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ: Բիշքեկից Երեւան վերադարձի ճանապարհին վարչապետը կարճ հարցազրույց տվեց «Ազգի», Արմենպրես» եւ «Հայաստանի Հանրապետութեան» թղթակիցներին: Բնականաբար, մեր զրույցը սկսվեց այն հարցից, թե ինչպես է վարչապետը գնահատում ԱՊՀ գործընթացները եւ ներկա վիճակը:

Բիշքեկի քաղաքապետը հուշամեդալ է հանձնում ՀՀ վարչապետին

– ԱՊՀ բոլոր երկրներն էլ նույն խնդիրներն ունեն՝ մեկը մի քիչ շատ, մեկը ավելի քիչ, բայց հիմնականում բոլորում էլ տնտեսության հիվանդության վիճակը նույնն է: Եվ հնարավոր չէ, որ միանգամից ստեղծվի պետությունների այնպիսի դաշինք կամ կառույց, որը նախանշի նրանց բոլոր հարաբերությունների կարգավորումը: Բայց երբ ուշադրություն ենք դարձնում արդեն իսկ ստորագրված փաստաթղթերին, արդեն երեւում է, որ հարաբերությունների մի որոշակի դաշտ է ստեղծվում: Այլ հարց է, թե որքանով է օգտագործվում այդ դաշտը: Չնայած բոլոր քննադատություններին, ինչ-որ բան ձեւավորվում է: Ի դեպ, եվրոպական միությունն էլ միանգամից չի ձեւավորվել: Ի սկզբանե բավականին լուրջ հակասություններ են եղել: Ինչ վերաբերում է ԱՊՀ-ին, ապա դժվար է ասել, թե ինչպիսին կլինի առաջընթացը: Ժամանակը ցույց կտա: Ի վերջո, բոլորն էլ նույն հիվանդությամբ են տառապում եւ որեւէ մեկը Եվրոպայի հետ լուրջ մրցակցության հնարավորություն չունի: Պարզ է նաեւ, որ շուկայի տեսակետից մենք ԱՊՀ երկրներս ավելի հարմար ենք իրար: Միայն թե այժմ բոլորին խանգարում է հին, խորհրդային մտածելակերպը: Այսինքն, բոլորին թվում է, թե ԱՊՀ-ն ինչ-որ չափով նախկին ԽՍՀՄ-ն է կամ զիջում է անկախության հարցում: Հետեւաբար, հիմա ակնկալել, թե բոլոր ստորագրված փաստաթղթերը միանգամից կկատարվեն, նշանակում է իրական վիճակը ճիշտ չգնահատել: Բայց շատերի կարծիքով, առկա բոլոր խնդիրների լուծումը ավելի հեշտ կլինի գտնել միասնական ուժերով: Եթե Ռուսաստանի տնտեսական զարգացման միտումներն ավելի պարզ երեւան, ապա համոզված եմ, որ այս կառույցի կողմից ստորագրված փաստաթղթերը գոնե տնտեսական մասով կսկսեն աշխատել:

Տես ➧ էջ 2

Ելցինը բազմաբեւեռ աշխարհի եւ Մեծ Եվրոպայի կողմնակից է

10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը Ստրասբուրգի գագաթաժողովում կոչ արեց ստեղծել Մեծ Եվրոպա, որտեղ չեն լինի բաժանումներ եւ որտեղ մեծ ու փոքր պետությունները հավասար կլինեն եւ ոչ մի երկիր չի կարողանա իր կամքը պարտադրել մնացած երկրներին: Բորիս Ելցինը հայտարարեց նաեւ, որ Ռուսաստանը կատարում է Եվրոպայի խորհրդին անդամակցելու առիթով ստանձնած բոլոր պարտականությունները, այդ թվում մահապատիժը վերացնելու խոստումը: Բորիս Ելցինը նշեց, որ Ռուսաստանում մահապատիժը «սառեցված» է: Հինգշաբթի օրը Եվրախորհրդի գագաթաժողովի մասին խոսելիս Ելցինը հայտարարել էր նաեւ հետեւյալը. «Մենք չենք ուզում, որ Մ. Նահանգները մասնակից լինի Եվրոպայի խնդիրներին այնպես, ինչպես եղել է մինչեւ օրս: Մենք ուզում ենք բազմաբեւեռային աշխարհ, ուր ոչ մի պետություն մյուսներին չի թելադրում իրենց անելիքը»:

■ *Այս տարվա խաղաղության Նոբելյան մրցանակը շնորհվեց հակահետեւակային ականների դեմ պայքար մղող միջազգային կազմակերպությանը, որի կենտրոնակայանը գտնվում է ԱՄՆ-ում, եւ նրա գլխավոր համակարգող ամերիկուհի Ջոդի Ուիլյամսին: Նոբելյան կոմիտեն իր որոշումը բացատրեց նրանով, որ այդ կազմակերպությանը վերջին մի քանի տարիների ընթացքում հաջողվել է միջազգային հանրության ուշադրությունը հրավիրել այդ հակամարդկային երեւույթի վրա, որի զոհերն են դառնում քաղաքացիական բնակչությունը, հատկապես երեխաներ: RFI*

Ադրբեջանի, Վրաստանի, Մոլդովայի եւ Ուկրաինայի նախագահների հանդիպում Ստրասբուրգում

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի, Վրաստանի, Մոլդովայի եւ Ուկրաինայի նախագահները այսօր Ստրասբուրգում քննարկել են ԱՊՀ-ի շրջանակներում տնտեսական ինտեգրման հիմնախնդիրները: Հանդիպումը կայացել է նախաճաշից հետո, որը կազմակերպել էր Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցի զրուցակիցը մեծավ վստահությամբ ենթադրել է, որ զրույցի թեմաներից մեկը եղել է Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման համար Մոսկվայում բարձր մակարդակով բազմակողմ հանդիպում կազմակերպելու Ռուսաստանի եւ Ֆրանսիայի նախագահների առաջարկությունը:

Նույն աղբյուրի տվյալներով, այսօր Էդուարդ Շեւարդնաձեն հանդիպել է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ: Ենթադրվում է, որ հանդիպմանը արծարծվել է նաեւ ռուս–ֆրանսիական նախաձեռնությունը:

Կիպրոսում Ռուսաստանի դեսպանը սպառնում է Թուրքիային

ՆԻԿՈՍԻԱ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Կիպրոսում Ռուսաստանի դեսպան Գեորգի Մուրադովը հայտարարել է, թե զենիթահրթիռային համալիրները Կիպրոս տեղափոխող ռուսական նավերի վրա թուրքական կողմի որեւէ հարձակում կդիտվի որպես «պատերազմական գործողություն»: Հոկտեմբերի 9-ին ռուս դիվանագետը Կիպրոսի հեռուստատեսությամբ ելույթ ունենալով նշել է, թե ինքը լուրջ է ընդունել հրթիռների տեղադրման վերաբերյալ թուրքական կողմի սպառնալիքները, միեւնույն ժամանակ հույս հայտնելով, որ Անկարան իր հերթին լուրջ կընդունի ռուսական սպառնալիքները:

ՀՀ ԱԳՆ

Ադրբեջանը խախտում է միջազգային ամենատարրական նորմերը

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարար Հասան Հասանովը, վերջերս «Նեզավիսիմայա գազետայում» անդրադառնալով Աստրախանի կողմից «Քյափազ» հանքավայրի շահագործման համար հայտարարած տենդերին նշել էր, որ դա իրենց թուրքմեն գործընկերների սովորական սխալն է եւ նրանք չպետք է գնային այդ ճանապարհով: Ըստ Հասանովի, այդ գաղափարը հուշել են նրանք, ովքեր չեն ուզում թուրքմեն-ադրբեջանական հարաբերությունների զարգացումը: Ես վստահ եմ, ասել է Ադրբեջանի նախարարը, որ այդ «խաղը» մշակվել է Երեւանում: «Այդ մարդիկ չեն ուզում ոչ միայն Ադրբեջանի, այլեւ Թուրքմենստանի տնտեսական զարգացումը: Նրանք ուզում են, որ ճիշտ այնպես, ինչպես Հայաստանի կողմից իրացվում է Ադրբեջանի Լեռնային Ղարաբաղի ռեգիոնը, իրացվի ադրբեջանական տեղանք «Քյափազը»:

Արմենպրեսի թղթակիցը դիմեց ԱԳՆ խոսնակ Արսեն Գասպարյանին, խնդրելով մեկնաբանել Ադրբեջանի ղեկավարության, մասնավորապես Հասան Հասանովի տված գնահատականները, պատասխանելով նաեւ այն հարցին, թե հատկապես ի՞նչ առնչություններ ունեն հայ-թուրքմենական հարաբերությունները Կասպից ծովի «Քյափազ» եւ այլ նավթահանքերի հետ: Ա. Գասպարյանը նշեց, որ վերջին շրջանում Ադրբեջանը պարբերաբար իրավունք է վերապահում իրեն, խախտելով միջազգային հարաբերություններում ընդունված ամենատարրական նորմերը, խառնվելու այլ երկրների ներքին հարցերին եւ երրորդ երկրների հետ երկկողմ հարաբերություններին:

Հայ-ռուսական պայմանագրի վերաբերյալ իր անհիմն դժգոհությունները բոլոր հնարավոր ատյաններում հայտնելուց չբավարարվելով Ադրբեջանն այսօր, ըստ ԱԳՆ խոսնակի, իր դժգոհության սլաքն ուղղել է հայ-թուրքմենական երկկողմ հարաբերություններին, որոնք, չգիտես ինչու, կապվում են Կասպից ծովի կարգավիճակին առնչվող խնդիրներին: Պարզ է, որ Կասպից ծովի կարգավիճակի հետ կապված հարցերը պետք է լուծեն առափնյա բոլոր պետությունները եւ Կասպից ծովի վերաբերյալ որեւէ որոշում ընդունելիս պետք է հաշվի առնվեն այդ բոլոր պետությունների շահերը: Այս գործընթացում Թուրքմենստանն ունի նույնքան իրավունքներ եւ հավակնություններ, որքան Ադրբեջանը: Նույնիսկ եթե դա վերջինիս դուր չի գալիս:

Իսկ հայ-թուրքմենական բազմաբնույթ հարաբերությունների առկայությունն ու զարգացումը, ասաց Ա. Գասպարյանը, պայմանավորված չեն որեւէ այլ երկրների հետ Հայաստանի կամ Թուրքմենստանի հարաբերություններով:

Սկիզբը էջ 1

– Իր մամուլի ասուլիսում ՌԴ վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը նշեց, թե նախապատրաստվում է կոնֆլիկտային իրավիճակների կոմիտե ստեղծելու հարցը:

– Այդ կոմիտեի վերաբերյալ նախագահները ստորագրել են մի փաստաթուղթ: Մենք միայն քննարկեցինք այդ խնդիրը: Բանավեճը գնում էր ոչ թե դրա չլինելու մասին, այլ թե ինչպիսին պետք է լինի: Առաջարկներից մեկն էր, որ կոմիտեն պետք է ունենա խորհրդատվական եւ լավ կարող է լինել միայն այն դեպքում, եթե լուրջ երաշխիքներ լինեն, որոնք թույլ չեն տա որեւէ այլ լծակի օգտագործում: Իհարկե, քայլ առ քայլի առավելությունն այն է, որ աստիճանաբար լարվածությունը կթուլանա, բայց կրկին երաշխիքների բացակայության պահը կմնա:

Ինչ վերաբերում է ինձ, ապա Հայաստան գալով ես իմ կարծիքը Ղարաբաղի հարցի վերաբերյալ չեմ փոխել եւ մնացել եմ նույն կարծիքին:

գնանք այդ քայլին: Մյուս կողմից, մեծ հույսեր ենք կապում Քըրք Քըրքորյանի հիմնադրամի եւ Համաշխարհային բանկի 10-11 մլն դոլարի վարկային ծրագրի, այլ վարկային ծրագրերի հետ, որոնք բարենպաստ պայմաններ կստեղծեն: Բավականին ակտիվություն կա մանր բիզնեսի զարգացման գործում: Մյուս տարի գյուղատնտեսական արտադրանքի վերամշակման հարցում մենք դա կնկատենք: Ուղղակի պետք է մի քիչ համբերել ու լավատես լինել: Եվ այն խոստումը, որ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Ռոբերտ Քոչարյան. «Ղարաբաղի խնդրի փաթեթային լուծումն ավելի նախընտրելի է, քան փուլայինը»

վերլուծական դեր: Նա պետք է պետությունների ղեկավարներին օգնի հակամարտությունների լուծման գործում: Կար նաեւ այլ առաջարկ, որ կոմիտեն լիազորություններ ունենա, բայց ներկայացված նախագծում նշված էր, որ այդ դեպքում պետք է կոնսենսուսի սկզբունքը կիրառվի: Սակայն այս խնդիրը հետաձգվել է եւ հավանաբար կքննարկվի Քիշնեւում նախագահների հանդիպման ժամանակ:

– Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի նախագահները իրենց մամուլի ասուլիսներում հանդես եկան Ղարաբաղի խնդրի լուծման սեփական տեսակետներով: Դուք, որպես Հայաստանի վարչապետ, ինչպե՞ս եք գնահատում ասվածը, եւ ի՞նչ կարծիք ունենք խնդրի լուծման վերաբերյալ:

– Ճիշտն ասած, շատ մեծ տարբերություն չեմ տեսնում մինչեւ հիմա ասվածի եւ մամուլի ասուլիսների ժամանակ հայտարարվածի միջեւ: Հայաստանը միշտ ավելի մեղմ մոտեցում էր ցուցաբերում, Ղարաբաղը՝ միշտ ավելի կոշտ: Ուղղակի, իմ կարծիքով, ասվածը մի քիչ չափազանցված տարբերակով ընկալվեց: Ի վերջո, դրանք կարծիքներ էին, մոտեցումներ, բայց չպետք է մոռանալ, որ Ղարաբաղի ժողովուրդն է իր ճակատագիրը որոշողը: Հետեւաբար, Հայաստանն իր հերթին պետք է պաշտպանի ղարաբաղցիներին: Ինչ վերաբերում է լուծման ճանապարհներին՝ փաթեթային, թե փուլ առ փուլ, ես նախընտրում եմ առաջինը, քանի որ դրա դեպքում հայտնի է, որտեղ գիջում ենք, այնտեղ էլ ստանում ենք: Դա ավելի երաշխավորված՝ ապագա է խոստանում: Իսկ փուլ առ փուլի դեպքում ռիսկի գործոնը ավելի մեծ է, քանի որ երաշխիքները բավարար չեն: Դա

– Այսինքն, դուք հնարավո՞ր համարո՞ւմ եք, որ Մինսկի գործընթացի շրջանակներում, այնուամենայնիվ, փոխզիջումներ արվեն:

– Ես չեմ բացառում նման հնարավորությունը: Մի բան է միայն պարզ, որ առանց նման զիջումների պրոցեսը առաջ չի շարժվելու: Իսկ վերջին 5 տարիներին ամենաանզիջում մոտեցումը ցուցաբերում էր Ադրբեջանը, թեեւ փորձում էին Ղարաբաղի գլխին փաթաթել այդ կերպարը: Նույնիսկ ուղղակի շփումների դադարեցումը 1994-95 թթ.-ից սկսած ցույց է տալիս, որ Ադրբեջանը որոշակի հույսեր է կապում նավթային գործոնի հետ: Դա միայն փչացնում է գործընթացը:

– Դուք Նիստի շրջանակներում զրուցեցի՞ք Ադրբեջանի փոխվարչապետ Աբասովի հետ:

– Որեւէ քննարկում չի եղել եւ ոչ էլ երկկողմ հանդիպում: Միայն ընդմիջումների ժամանակ կարճ մտքերի փոխանակում եւ վերլուծում կատարեցինք:

– Վերադառնանք հանրապետության ներքին խնդիրներին, արդյունաբերության զարգացման համար ինչպիսի՞ դեղատոմսեր կառաջարկեք:

– Առաջին հերթին այն, ինչ արվում է հարկային քաղաքականության ոլորտում եւ վերջին ընդունված օրենքը եւ այն նախագծերը, որ քննարկվում են, ուղղված են արդյունաբերության զարգացմանը: Դրանք ոչ թե հայտարարություններ են կամ վարչապետի ու կառավարության ցանկություն, այլ հստակ ձեւավորված քաղաքական գիծ: Իհարկե, դա լուրջ ռիսկ է կառավարության համար, քանի որ մի քիչ դժվար է լինելու 1998 թ.-ի առաջին կիսամյակում բյուջեի ձեւավորման ժամանակ: Բայց պիտի այսօր կա հարկային եւ մաքսային քաղաքականության մեջ, ուղղված է դրան, որ խնդիրներ քիչ ունենանք:

– Ձեր քաղաքականության իրականացման համար կատարեցիք որոշակի կադրային փոփոխություններ: Նշանակումներն արդարացնո՞ւմ են ձեր սպասելիքները եւ ի՞նչ նոր փոփոխություններ եք նախատեսում:

– Ես որոշել եմ կադրային փոփոխությունների մասին չասել, որպեսզի մարդիկ իրենց չվերագրեն եւ դա աշխատանքի որակի վրա չազդի: Ինչ վերաբերում է մինչ այսօր կատարված փոփոխություններին, իմ կարծիքով, հիմնականում դրանք հաջող էին: Ուղղակի հիմա կարեւորը պետական ծառայողի վերաբերյալ օրենքի եւ համակարգի ընդունումն է, որպեսզի չունենանք այնպիսի վիճակ, որ մի նախարար փոխելով ամբողջ համակարգը կամ քաղաքականությունը փոխվի: Սա ամենադժվար հարցերից մեկն է եւ ես հուսով եմ, որ մեկ տարվա ընթացքում այդ օրենքը կընդունենք: Իսկ դա նաեւ բարենպաստ պայմաններ կստեղծի կուսակցությունների զարգացման համար: Կուսակցությունը չի դառնա պաշտոն ստանձնելու միջոց: Կուսակցություններն էլ կմաքրվեն, քանի որ մարդիկ դրանց չեն անդամակցի որեւէ նախարարությունում պաշտոն ստանձնելու համար: Նախարարը կարող է ներկայացնել որեւէ կուսակցություն, բայց նրա գնալը չպետք է քայքայի համակարգը կամ նա չպետք է իրեն իր ընկերներով շրջապատի: Այսօր մեր նախարարները դա շատ լավ հասկանում են եւ տրամադրված են այդ ուղղությամբ աշխատել:

ԵՐԵՎԱՆ

Հանրահավաք սոցիալական շեղումով

«Միջազգային ուժերի ճնշման», ինչպես նաեւ հանրապետության ներսում ստեղծված ֆոնի վրա, թվում էր, թե երեկվա հանրահավաքի կազմակերպիչները չպիտի կորցնեին առաջնորդողի դերը վերականգնելու «ընձեռված առիթը»: Բացի այդ, «Ազգային համաձայնության դաշինքի» մասնատումը, որպես քաղաքական իրադարձություն, կարող էր որոշ պարզություն մտցնել առանձին քաղաքական կազմակերպությունների համակիրների տոկոսային հարաբերակցության վիճելի հարցում, հենց հանրահավաքների միջոցով: Գաղտնիք չէ, որ անցած հանրահավաքը՝ ԱԺՄ-ի հրավիրած առաջին միջոցառումը, որեւէ տարբերություն չէր արձանագրել նախկին՝ «Դաշինքի» օրոք անցկացվող հանրահավաքներին ներկա մարդկանց թվից: Հանգամանք, որը մեկ-երկու անգամ հստակ եւ ընդգծված գոհունակությամբ շեշտել էին Վազգեն Մանուկյանը եւ Դավիթ Վարդանյանը: Միեւնույն ժամանակ, լսվում էին կարծիքներ, ըստ որոնց «բնակչությունն անտեղյակ էր եւ եկել էր «Ազգային դաշինքի» հերթական հանրահավաքի»: Մի խոսքով, ԱԺՄ-ի երեկվա հանրահավաքը, իրոք, խոստանում էր լինել հետաքրքիր...

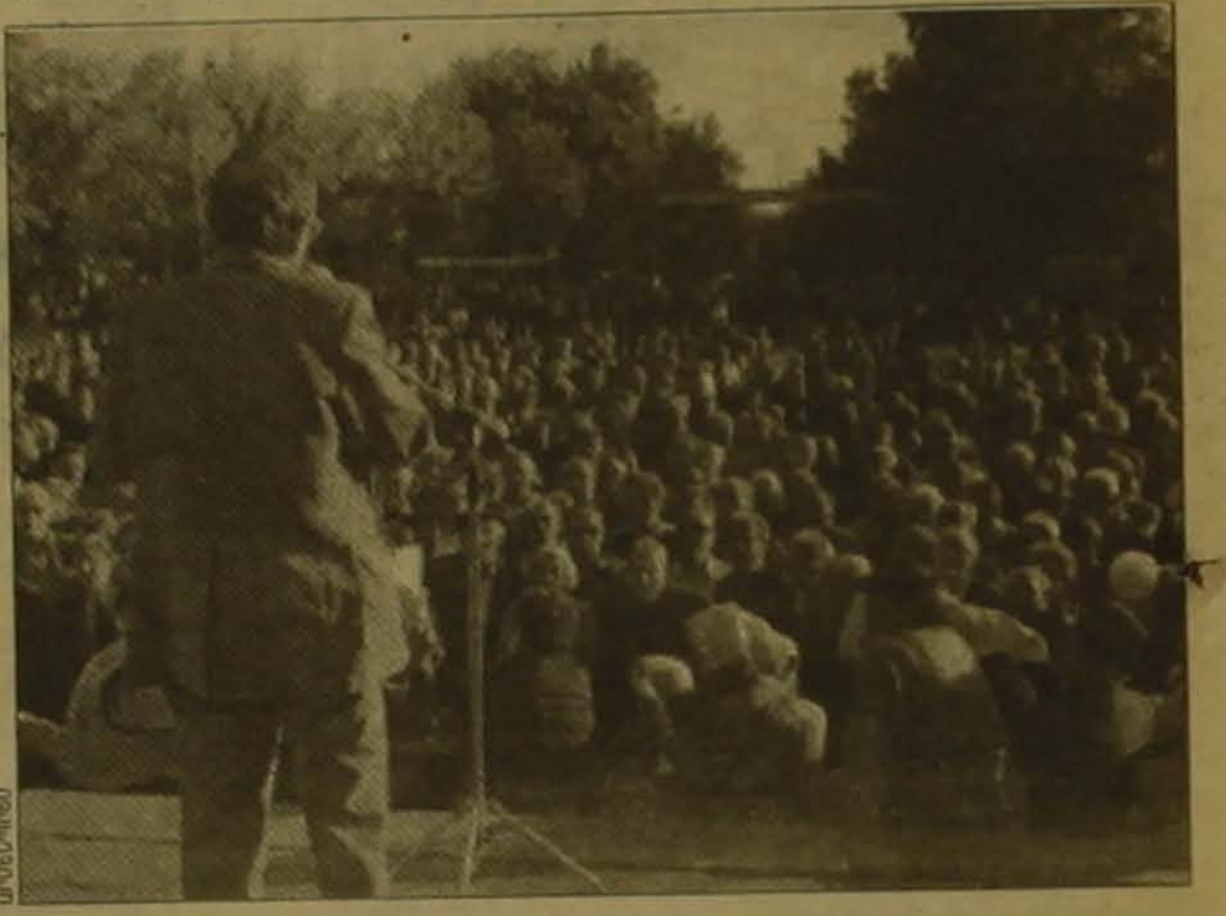

Այնուամենայնիվ, հոկտեմբերի 10-ի միջոցառումը իր «նուրբ հետաքրքրությամբ» խախտեց բոլոր երեւակայելի սահմանները, քանզի բովանդակային առումով զուրկ էր որեւէ տրամաբանությունից: ԼՂՀ հիմնախնդրի կարգավորման վերաբերյալ ակնկալվող ժողովրդական շարժման կամ գոնե պայքարի ավելի մեղմ դրսեւորումների մասին խոսելու փոխարեն հանրահավաքի կազմակերպիչները գերադասեցին խոսել բնակչության սոցիալական պայմանների շուրջ, կարեւորելով նախ եւ առաջ հենց այդ խնդիրը: Սեփականաշնորհման խայտառակ ընթացք, հացի խնդիր, բնակվարձ, էլեկտրաէներգիա... Ոչ մեկնաբանման, այլ սոսկ լրագրողական արձանագրման առումով նշենք, որ ՀՅԴ եւ ԻՄ կուսակցությունների ներկայությամբ նման բան անհնար էր պատկերացնել: ԱԺՄ-ի հանրահավաքը փաստորեն «Սոցիալական արդարության» ժողովրդական շարժման միջոցառումն էր, որի կազմկոմիտեի նախագահ Արշակ Սադոյանի խոսքը նույնպես սոսկ սոցիալական ուղղվածության էր. «Որպեսզի կարողանանք այս զզվելի մարդկանց քշել, մենք պետք է կարողանանք ստեղծել այնպիսի բարոյահոգեբանական մթնոլորտ, որ այս մարդիկ պարզապես չկարողանան ապրել: Եթե չենք կարող թքել նրանց երեսին, թքենք գետնին՝ մի նկատեք իրենց», ասաց Արշակ Սադոյանը: «Սոցիալական արդարության» կազմկոմիտեն իր նախագահի շուրթերով կոչ արեց հանրապետության քաղաքացիներին «բնակավայրերում կազմավորել նախաձեռնող խմբեր եւ գործուն մասնակցություն ունենալ շարժմանը»: Լինենք անկեղծ. որեւէ կերպ չբացառելով բնակչության ծայրահեղ կեցության փաստը, այնուամենայնիվ, ակնկալվում էր այլ ժողովրդական շարժում: Բոլոր դեպքերում իրավիճակն այն է, որ անկախ դիվանագիտական բոլոր եղած ու չեղած խաղերից, ղարաբաղյան հարցի կարգավորման ուղղությամբ [illegible] ցիչ շարժումը երբեք ավելորդ չի կարելի համարել:

Հավաքվածները ուզում էին տեսնել Վազգեն Մանուկյանին: Նա չկար եւ ինչպես նշեց ԳԻԱՐՔՄԻ-ից Լեւոն Հակոբյանը, «նա եւ Շավարշ Քոչարյանը շատ լուրջ գործով՝ նախնական պայմանավորվածության համաձայն, այսօր բացակայում են»: Հետաքրքիր է, որ նույն այդ ժամանակ Շավարշ Քոչարյանը եւ փաստաբան Տիգրան Ջանոյանը հրապարակի մեկ այլ ծայրում հանգիստ զրուցում էին: Դիտողությունս որեւէ միտում չունի, սակայն հարկ է նշել, որ նման «անպատեհությունը» չի կարող բնակչությանը համապատասխան վստահություն ներշնչել: Ավելորդ չէր լինի շտկել կամ «խմբագրել» նման պատասխանը: Ինչ վերաբերում է հանրահավաքին ներկաների քանակին, ապա ավելի պակաս էր, քան նախկին միջոցառմանը: Դժվար է ասել, թե երբ է հրավիրվելու ԱԺՄ հաջորդ հանրահավաքը, սակայն վստահորեն կարելի է մտածել, որ այսօր սոսկ սոցիալական հարցերի մասին խոսելով, կուսակցությունը կարող է կորցնել իր դեռեւս ունեցած վարկանիշը:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Մոսկվայում քառակողմ հանդիպում, իսկ Ստրասբուրգում 3 համբույր Ելցինի եւ Ալիեւի միջեւ

Սկիզբը էջ 1

Ըստ ադրբեջանական աղբյուրների, ուրբաթ օրը պետք է հանդիպեին նաեւ Ժակ Շիրակն ու Հեյդար Ալիեւը: Ստրասբուրգում երեկ ելույթ ունեցավ Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը, որը չարդարացրեց մեկնաբանների սպասումները եւ հանդես չեկավ Միացյալ Նահանգների դեմ: Ի դեպ, նախորդ օրը Ժակ Շիրակը ստացել էր նախագահ Քլինթոնի շատ ջերմ ուղերձը: ԱՄՆ-ը անցյալ տարվանից Ստրասբուրգում պաշտոնական դիտորդի կարգավիճակ ունի: Միջազգային լրատվամիջոցները հայտնում են, որ Ստրասբուրգում ջերմ ու հաճելի, ոչ շատ պաշտոնական մթնոլորտ է տիրում: Հատկապես իրեն լավ է զգում Բորիս Ելցինը, որը Ժակ Շիրակի հետ լուսանկարվելիս թփթփացնում էր նրա մեջքին եւ սիրահարվածի պես բռնել էր նրա ձեռքը: Իսկ երբ հերթը հասավ խմբակային լուսանկարին, Բորիս Ելցինը երեք անգամ համբուրվեց իր աջ կողմում կանգնած Հեյդար Ալիեւի հետ: Ձախից կանգնած Լատվիայի նախագահ Գունտիս Ուլմանիսին Ելցինը չհամբուրեց, այլ միայն նրա ձեռքը սեղմեց: Լրատվամիջոցները չեն հայտնում, թե արդյո՞ք համբուրվել են նախագահներ Ելցինն ու Տեր-Պետրոսյանը: Սակայն հայտնում են, որ մեր նախագահը հինգշաբթի օրը վերջապես ստացավ Ստրասբուրգի համալսարանի պատվավոր դոկտորի կոչումը, որը նրան շնորհվել էր 5 տարի առաջ: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նույնպիսի կոչում կստանա նաեւ Փարիզի Սորբոնի համալսարանից:

Պատրաստեց Գ. ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆԸ

Պետպատվերի համակարգը պետք է ամրապնդվի

Երեկ Արմենպրեսի մամուլի սրահում տեղի ունեցավ ՀՀ առողջապահության նախարար Վահագն Ասատրյանի վաղուց սպասված հանդիպումը լրագրողների հետ: Մինչ այդ բոլոր տեսակի հարցազրույցների ու տեղեկատվության վերաբերյալ դիմումների մերժումը նա փորձեց փոխհատուցել հետագա համագործակցության առաջարկներով:

Խոսելով առողջապահությանն անհրաժեշտ պետֆինանսավորման մասին, պրն Ասատրյանն ասաց, որ նվազագույն կարիքները հոգալու համար անհրաժեշտ է 25 մլրդ դրամ որն, իհարկե, պետբյուջեն չի տրամադրում: Համաշխարհային բանկի հատկացրած 10 մլն դոլարը նա համարեց ընդամենը ծովում մի կաթիլ, որը նպատակաուղղվելու է ծրագրերի ստեղծմանն ու իրագործմանը: Նախարարը հայտարարեց, որ իր նախորդի օրոք կազմված բարեփոխումների նախագիծը մնում է նախագիծ, եւ ոչ օրենք, ուստի մշտական փոփոխությունների ու բարելավումների է ենթակա:

Առաջնահերթ խնդիրների շարքում նա նշեց հիվանդանոցային համալիրում պետական հատվածի պահպանումը, որը պիտի ապահովի սոցիալապես անապահով խավին: Գերակա խնդիրներից է նաեւ առողջության առաջնային պահպանման, կանխարգելման ապահովումը, որը բոլոր զարգացած երկրների ուշադրության կենտրոնում է, այլապես հետագայում ստիպված են լինում ավելի թանկ վճարել: Ինչ վերաբերում է պետպատվերի դիմաց հիվանդանոցներին ունեցած պարտքերին (մոտ 600 մլն դրամ), նախարարը հայտնեց, որ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Դարբինյանի հավաստմամբ մինչեւ տարեվերջ դրանք ամբողջապես մարվելու են:

Ասուլիսը խիստ հագեցած էր, որովհետեւ չափազանց շատ հարցեր էին կուտակվել: Դրանց կփորձենք անդրադառնալ առաջիկայում:

ՆՈՒՆԵ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի խմբագրական խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պարտադիր է
-AZG- DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ ազգային

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՌԱԿ Արեւելեան Ամերիկայի եւ Կանադայի 77րդ ամենամեայ պատգամաւորական ժողովը յաջողութեամբ կայացաւ

Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան Արեւելեան Ամերիկայի եւ Կանադայի շրջանակի 77րդ Պատգամաւորական ժողովը յաջողութեամբ գումարուեցաւ ուրբաթ, սեպտեմբեր 26ին, եւ շաբաթ, սեպտեմբեր 27ին, հիւրընկալութեամբ Բոստոնի «Տոքթ. Ծովիկեան» ակումբի անդամներուն:

Շրջանակի օրինաւոր 43 պատգամաւորներ Տորոնտոյէն, Մոնրէալէն, Չիքակոյէն, Դիտրոյթէն, Ֆիլատելֆիայէն, Նիւ Եորքէն, Բոստոնէն, Քլիվլենտէն եւ Նիւ Բրիթընէն երկու նիստերու ընթացքին քննարկեցին իրենց կատարած միամեայ ազգային-քաղաքական գործունէութիւնները, ինչպէս նաեւ՝ «Արմինիըն Միրըր Սփեքթէյթըր» անգլիատառ շաբաթաթերթի եւ «Ապագայ» եռալեզու շաբաթաթերթի բովանդակութեանց հարցերը:

Պատգամաւորները քննադատեցին Պէյրութի մէջ ՌԱԿի անունով արտայայտուող ստապատիր յայտարարութիւնները, իրենց զօրակցութիւնը յայտնեցին ընկեր Յակոբ Ուզունեանի գլխաւորած Կեդրոնական վարչութեան եւ գնահատանքով ողջունեցին մեր ղեկավարութեան դրական կեցուածքը բանակցութիւններ յառաջ տանելու կուսակցութենէս անջատուած խմբակին հետ ու բեւեռեցին, որ այդ խօսակցութիւնները շարունակուին ու գործնականացման ճամբուն մէջ դրուին:

Որոշուեցաւ ամբողջովին անտեսել Նիւ Եորքէն քանի մը վտարեալներու ծիծաղելի ճիգերը «Շրջանային վարչութիւն» խաղալու, աննշան թիւով մոլորեալներու գործակցութեամբ:

Ժողովը գնահատանքով արձանագրեց անցեալ Շրջանային վարչութեան ճիգերը, հակառակ դժուարին պայմաններուն, շարունակելու իր ազգային-քաղաքական առաքելութիւնը, առաջնորդութիւն տալով մեր ակումբներուն ու մեր մամուլին:

Ժողովը բարձր գնահատեց Շրջանային վարչութեան հետեւողական զօրավիգը Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան, ինչպէս նաեւ Երեւանի Թէքէեան կեդրոնի շինարարութեան ի նպաստ ԹՄՄ շրջանակներու եւ ակումբներու կատարած նիւթական զոհողութիւնը:

Ժողովականները գնահատանքով ողջունեցին «Միրըր Սփեքթէյթըր»ի հիմնադրութեան 65 ամեակը եւ «Ապագայ» շաբաթաթերթին արդիւնաւոր աշխատանքը մեր գաղափարաբանութիւնը տարածելու, մեր կեցուածքը բանաձեւելու եւ հայրենիք-սփիւռք կապերը ամրապնդելու համար:

Ժողովը գնահատանք յայտնեց մեր բոլոր ակումբներուն, որոնք ներկայի փոթորկալի կացութեան մէջ ամբողջ դիրքաւորում ցուցաբերեցին, մնալով հաւատարիմ կուսակցութեանս աւանդապահ ուղղութեան, նաեւ այն ղեկավար ընկերներուն, որոնք հետեւողական ճիգերով ուղղութիւն տուին եւ լուծումներ փնտռեցին տագնապի վերացման եւ կուսակցութեանս բարօրութեան ի նպաստ:

Որոշուեցաւ աշխուժացնել կուսակցութեան քաղաքական հիմնական աշխատանքները, հիմնուելով գործնական յարաբերութիւններու մշակման, յատկապէս՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու եւ Կանադայի պետական եւ օրէնսդիր շրջանակներուն մօտ: Նկատի առնուեցաւ Հայաստանի տնտեսական օժանդակութեան ապահովումը եւ Հայաստանի մէջ ռամկավար ազատականութեան ամրապնդման հարցեր: Պատգամաւորները բարձր գնահատեցին Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան ջանքերը, ինչպէս նաեւ զօրակցութիւն յայտնեցին Արցախի քաջարի ժողովուրդին մղած ինքնորոշման պայքարին ու որոշեցին գրաւոր յայտնել զայն նախագահ Արկադի Ղուկասեանին:

Ժողովի աւարտին պատգամաւորները ընտրեցին նոր Շրջանային վարչութեան կազմը հետեւեալ ձեւով.-

Դոկտ. Յարութիւն Արզումանեան
Համատենապետ
Արսէն Դեմիրճեան
Համատենապետ
Մարօ Պետրոսեան
Ատենադպիր
Դոկտ. Արմէն Դեմիրճեան
Գանձապահ
Հրաչ Թորիկեան
Անդամ
Պօղոս Իշխանեան
Անդամ
Անթուան Պազարպաշեան
Անդամ

ԴԻՒԱՆ
ՌԱԿ 77ՐԴ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ
Նոյեմբեր 2, 1997, Բոստոն

ԴԵՄՔԵՐ

Անդրանիկ Անդրեասյանի «վերադարձը»

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, հոկտեմբերի 13-ին, երկուշաբթի օրը, ժամը 11-ին, Հայաստանի գրողների միության տան առջեւից դեպի քաղաքային պանթեոն Թոխմախի գերեզմանատուն կտարվի ամերիկահայ գրող, երկարամյա խմբագիր եւ ազգային-կուսակցական գործիչ Անդրանիկ Անդրեասյանի աճյունասափորը եւ կհանձնվի մայր հողին: Անցյալ տարի 1996 թ. հուլիսի 5-ին Լաս Վեգասում (Կալիֆոռնիա) մահացած գրողի կյանքն ու գործը հայրենիքում մեր նոր սերունդներին ծանոթ չլինելով, ստորեւ հակիրճ ներկայացնում ենք նրա կենսագրությունը:

Ծնվել է 1909 թ., Չմշկածագի (Խարբերդ) Հազարի գյուղում: Մեծ եղեռնից հետո նա էլ աստանդական կյանք է վարել մինչեւ հաստատվելը, 1928 թ.-ին, Մ. Նահանգներում: Անդամագրվում է Ռամկավար ազատական կուսակցությանը եւ աշխույժ հասարակական աշխատանք տանում կալիֆոռնիահայ գաղութում: 1937-ին ստանձնում է տեղի ՌԱԿ պաշտոնաթերթի «Նոր օր» եռօրյայի, այնուհետեւ Բոստոնի «Պայքար» օրաթերթի խմբագրությունը, մինչեւ 1957 թ.-ը, միաժամանակ խմբագրելով «Պայքար» գրական հանդեսը: 13 տարվա ընդմիջումից հետո 1970 թ.-ին կրկին ստանձնում է «Նոր օրի» խմբագրությունը մինչեւ 1980 թ.:

Անդրանիկ Անդրեասյանի առաջին պատմվածքները լույս են տեսել 1932 թ.-ին: Այնուհետեւ հրատարակել են նրա պատմվածքները, վեպերը, վիպակները, ուղեգրությունները հաջորդական հատորներով: Առաջին հատորը կոչվում է «Սպիտակ արդարություն», որը լույս է տեսել 1938 թ., Ֆրեզնոյում եւ 1960 թ. վերահրատարակվել է Երեւանում: Այնուհետեւ «Կարմիր ասպատակի օրագիրէն» (1947), «Վերջին կայանը» (1956), «Սփիւռքը եւ հայրենիքը» (1962), «Տարագիր երկինքի տակ» (1967), «Հայկական դատի նոր հանգրուանը» (1967), «Խոհեր» (1961), «Երկար գիշերին մէջէն» (1974), «Պատմութիւն ՌԱԿ Ամերիկայի Արեւմտեան շրջանի» (1981), «Համազգային առաքելութիւն- ՀԲԸՄիութեան հետքերով 1906- 1981» (1981), «Անմահին սէրը» (1983), «Դառնութեան բաժակը» (1984, Երեւան) եւ մի եռավեպ «Փլուզում եւ վերածնունդ» վերնագրով «Դէպի մայրամուտ», «Գերեզման եւ յարութիւն» եւ «Վերածնունդ եւ վերադարձ» հատորներով:

Ա. Անդրեասյանը երկար տարիներ եղել է ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության անդամ, բազմաթիվ ուղեւորություններ է կատարել դեպի հայաշատ գաղթօջախներ, հանդես եկել դասախոսություններով: Իհարկե, բազմիցս եղել է նաեւ մայր հայրենիքում, Հայաստանի ավագ սերնդի գրողների շրջանակում մտերմիկ հարաբերություններ հաստատել:

Նրա կտակն է եղել վերջնական ու վերջին հանգրվան գտնել մայր հայրենիքում: Հետեւաբար, երկուշաբթի կատարվելու է նրա ցանկությունը՝ վերադարձը մայր երկիր:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Շիրակի մշակույթի օրերը Լոռիում

Հոկտեմբերի 9-ին սկսվեցին Շիրակի մշակույթի օրերը Լոռիում: Վանաձորի դարպասների մոտ հանդիսավոր ընդունելությունից հետո մարզկենտրոնի կերպարվեստի թանգարանում բացվեց շիրակցի նկարիչ Շանթ Սարգսյանի գեղանկարչական աշխատանքների ցուցահանդեսը: Նույն օրը Վանաձորի երաժշտական ուսումնարանի դահլիճում ելույթ ունեցավ Գյումրիի կամերային երգչախումբը: Արվեստագետների, մտավորականների, մարզի ղեկավարության հետ հանդիպում տեղի ունեցավ Լոռու մարզպետարանում, ուր լայն շրջանակներ ընդգրկող համագործակցության հեռանկարներ նախանշվեցին: Երեկոյան Վանաձորի Աբելյան թատրոնում հանդիսատեսը ջերմորեն ընդունեց Գյումրիի Աճեմյան թատրոնի «Ավերված քաղաքի ակորդը» ներկայացումը, որը հանդիսատեսի դատին հանձնվեց նաեւ ուրբաթ օրը: Երեկ «Ուրախ Գյումրի» թատրոնը մանրապատումների շարք ներկայացրեց վանաձորցիներին: Օրվա երկրորդ կեսին Վանաձորի «Արցախ» պուրակում հանդես եկան Շիրակի գեղարվեստական լավագույն խմբերը: Փառատոնը վերածվեց համագործակցության եւ բարեկամության իսկական տոնի:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

Գրանցվեցին լրատվության նոր միջոցներ

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ արդարադատության նախարարության հոկտեմբերի 10-ի կոլեգիայի նիստում քննարկումից հետո գրանցվեցին «Ռադիո-Ինտերկապ» ռադիոխմբագրությունը, «Եթերում է Ինտերկապը», «Բոլոր քար» թերթերը, «Մ-5» հեռուստախմբագրությունը, «5 եւ 5» ռադիոծրագիրը, «Միջազգային երիտասարդական ծրագիր», «Ֆուտուրոլոգիական հետազոտությունների կենտրոնի», Ինտերնետի ընկերակցություն, Հումանիտար գիտությունների ռուսաստանյան ակադեմիայի մասնաճյուղ, «Գլորիա» կանանց հասարակական կազմակերպությունները, ինչպես նաեւ ոռոգման ջուր օգտագործողների «Արաքս» սպառողական ընկերությունը:

Գրանցվեցին նաեւ «Մարզական Հայաստան» թերթի եւ «Վանաձոր-Ինտերկապ» հեռուստախմբագրության կանոնադրությունների մեջ կատարված փոփոխությունները:

«Գառան դիմակ հագած պետությունը»՝ քաղաքակրթության ռելսերում

Յունեսկոն չի՞ ուզում նշել երրորդ ռայխի հոբելյանը

Ինչպես հայտնի է, Թուրքիան հնարավոր է համարել դիմել Յունեսկոյի գործադիր մարմնին՝ 1999 թ.-ին Օսմանյան կայսրության 700-ամյակը նշելու առաջարկությամբ, եւ սույն հեղինակավոր կազմակերպությունն, ի թիվս այլ հարցերի, այս օրերին Փարիզում գումարվող նստաշրջանում քննարկելու է «ժողովուրդների բանտի» հիմնադրման «պանծալի» տարելիցը միջազգայնացնելու խնդիրը: Օսմանյան կայսրության արյունոտ «գրկախառնությունը» ճաշակած ժողովուրդները, հատկապես հայերս՝ բուրժական ֆաշիզմի բուն իմաստով սպանիչ «քաղաքակրթության» ամենաարյունալի ոճրագործության կրողներս, զարմանքով ու զայրույթով արձագանքեցին այդ իրողությանը: «Հայոց աշխարհը» օրաթերթը «նամակարշավ» ձեռնարկեց իր էջերում թերթի վերջին տասը համարներում տպագրելով բողոքի ֆրանսերեն տեքստ-կտրոններ, որ, համապատասխան ստորագրություններով ամրագրված, ուղարկվում են ՀՀ արտգործնախարարության Յունեսկոյի բաժնի կամ խմբագրության հասցեով:

Այդ նախաձեռնությունն իր զարգացումն ստացավ երեկ ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի առջեւ կայացած Օսմանյան կայսրության 700-ամյակը Յունեսկոյի հոբելյանական ձեռնարկների ծրագրում ընդգրկելու դեմ ուղղված ուսանողության բողոքի ցույցում: Ցույցը սակավամարդ էր (նկատի առնելով համալսարանականների մեծ ներուժը), սակայն այդ հանգամանքը չփոքրեցրեց կազմակերպիչներին, քանզի, ինչպես ասաց ելույթ ունեցողներից մեկը, «մենք քիչ ենք, բայց հայ ենք»: Բանախոսների մտահոգության առարկան ոչ միայն նշված չարաբաստիկ հոբելյանն էր, այլեւ վերջին շրջանում Արցախի հարցում դրսեւորվող վտանգավոր տրամադրությունները, Արցախի անկախությունը ժողովրդի սոցիալական վիճակին հակադրելու իշխանությունների փորձերը, որ, ինչպես նշվում է հայ ուսանողությանն ուղղված դիմումում, «սասանում են ազգի ոգին, առաջացնում հուսահատություն, պատգամի նկատմամբ հավատի կորստի մթնոլորտ, ստվեր նետում արցախյան ազատամարտի բոլոր նահատակների հիշատակի, հայոց բանակի հզորության եւ մարտունակության վրա»:

Ցույցի «նշանառության» տակ, այնուամենայնիվ, հիմնականում Յունեսկոյի դեռ չընդունած որոշումն էր, եւ համալսարանի միացյալ արհմիության, ուսանողական գիտական ընկերության ու գիտխորհրդի ներկայացուցիչները, պատմության ֆակուլտետի դասախոսներ ուսանողներին կոչ արին «չլինել հոգեւոր հաշմանդամ, տեր կանգնել Հայ դատին», թույլ չտալ, որ միջազգային կազմակերպությունն անուղղելի վիրավորանք հասցնի Օսմանյան կայսրության տառապալից լծի հետեւանքները չքրքապված ազգերին: ՀՀ հեռուստատեսության քաղաքական մեկնաբան Հակոբ Հակոբյանը նշեց, որ Թուրքիայի նախաձեռնությունը (եթե հաջողվի), որեւէ կայսրության հոբելյանը Յունեսկոյի մակարդակով նշելու առաջին նախադեպը կլինի՝ բացահայտ քաղաքական ենթատեքստով: Պատմության ֆակուլտետի դեկան Բաբկեն Հարությունյանի կարծիքով, դա համարժեք կլինի ֆաշիստական Գերմանիայի երրորդ ռայխի հոբելյանը նշելուն եւ կնշանակի թողություն տալ արյունալի հանցագործության հեղինակների մեղքերին. «Գառան դիմակ հագած գիշատիչ պետությունը, որ ահ ու սարսափ էր տարածում իր հարեւանների մեջ, ուզում է հանդես գալ որպես քաղաքակրթության կրող: Բողոքի միասնական ակցիաներով թույլ չտանք խայտառակ հոբելյանը»:

ՀՅԴ երիտասարդական միության վարչության ներկայացուցիչն իր հերթին «մեր պատմությանը տեր կանգնելու» վճռականություն հայտնեց՝ հիշեցնելով, որ եթե հայկական թղթե շերեփը գործոն չդառնա «միջազգային խրախճանքներում», ապա հարկ կլինի դիմել «կալաշնիկովների» եւ տանկերի օգնությանը:

Ավարտելով հանրահավաքը, ուսանողները որոշեցին դիմում հղել Ազգային ժողովին՝ ակնկալելով վերջինիս աջակցությունը:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Քաղաքական առումով հարմարը Տեր Հուսի՞կն էր

Օրեր առաջ «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի լրագրողի «ո՞ւմ եք ցանկանում տեսնել ԱԺ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի հանձնաժողովի նախագահի պաշտոնում» հարցին Աշոտ Նավասարդյանը հստակ պատասխանել էր. «Մեր կուսակցության անունից անձամբ ինքս առաջադրելու եմ Յուրի Բախշյանի թեկնածությունը՝ որպես այդ ոլորտում բազմահմուտ, գիտակ, մեծ փորձ ունեցող մեկի... Մեկը, որը քաջատեղյակ է այդ ոլորտի բոլոր պրոբլեմներին»...

«Մենք չգիտենք, ասել էր նա, թե Յուրի Բախշյանից բացի, էլ ո՞վ է առաջադրվելու, բայց ով էլ լինի՝ մենք պնդելու ենք մեր թեկնածուին»:

Այսպես ասել-ավարտել, բայց հետո մի կողմ էր քաշվել Աշոտ Նավասարդյանը, երբ իմացել էր, որ թափուր տեղը տեր ունի, այն էլ կրկնակի տեր՝ Տեր Հուսիկ Լազարյան: Ի՞նչ էր մնում Հանրապետական կուսակցության նախագահին: Կուսակցության եւ իր ջերմ ցանկությունը զսպել, լռել, եւ Յուրի Բախշյանի թեկնածությունը չառաջադրելու վճիռ ընդունել:

Հանրապետական կուսակցություն մեր այցելության պահին Ա. Նավասարդյանը բացակայում էր: Հանդիպեցինք կուսակցության խորհրդի նախագահ, ԱԺ պատգամավոր Անդրանիկ Մարգարյանին պարզելու՝ թե ինչո՞ւ չեն առաջադրել Յուրի Բախշյանին: Պարոն Մարգարյանն ասաց.

- ԱԺ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի հանձնաժողովի նախագահի տեղի համար կուսակցությունն իր ներկայացուցիչներից ոչ մեկի թեկնածությունը պաշտոնապես չի ներկայացրել ո՛չ «Հանրապետություն» միավորմանը, ո՛չ Ազգային ժողովին: Ուղղակի, մինչ թեկնածուի հայտնի լինելը, խոսակցություններ են եղել, որ Յուրի Բախշյանը հարմար թեկնածու է: Ի դեպ, թեկնածությունը ոչ միայն պիտի առաջադրվեր, այլ նաեւ՝ անցներ, իսկ քանի որ կուսակցությունը ԱԺ-ում հանդես է գալիս ոչ թե առանձնաբար, այլ «Հանրապետություն» միավորման կազմում, բնական է, որ պիտի քննարկվեր եւ ստանար միավորման աջակցությունը:

- Ինչը, փաստորեն, չստացաք:

- Քաղաքական առումով հարմարը Տեր Հուսիկն էր:

Այնպես որ, մասնագիտական բոլոր առումների վրա խաչ քաշելով ՀՀՇ-ն ամրացնում է դիրքերը, իսկ նախապես բարձրաձայն հայտարարություններ անող խորհրդարանական-հանրապետականները ուզած-չուզած ենթարկվում են:

Առայժմ:

«ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԱԶԳ

ՍՓՅՈՒՌՔ

ՄՈՍԿՎԱ

Գարեգին Թոսունյան. Տնտեսական եւ սոցիալ-քաղաքական հաջող զարգացման համար անհրաժեշտ է համակարգային մոտեցում

Հուլիսին Մոսկվայի քաղաքագլուխ Յուրի Լուժկովը «Տեխնոբանկի» նախագահ Գարեգին Թոսունյանին նշանակեց խորհրդական ֆինանսական եւ բանկային հարցերի գծով: 42-ամյա մոսկվացի ֆինանսիստը մտնում է Ռուսաստանի 50 առավել ազդեցիկ բանկիրների ցուցակի մեջ: Ապշեցնում է իր կրթվածությամբ. Երեւանի Ձերժինսկու անվան դպրոցից հետո ավարտել է Մոսկվայի համալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետը, Մոսկվայի իրավաբանական ինստիտուտի իրավագիտության ֆակուլտետը, ՌԴ կառավարությանն առընթեր ժողովրդական տնտեսության ակադեմիայի տնտեսագիտական բաժանմունքը: Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու է, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, հեղինակ է բազմաթիվ գիտական աշխատությունների, հոդվածների ու հրապարակումների Ռուսաստանի ձեւավորվող բանկային համակարգի ու բանկային օրենսդրության հրատապ հարցերի վերաբերյալ: Գործընկերները նրան համարում են էկոնոմիկայի շուկայական հարաբերությունների անցնելու շրջանում բանկային նոր հաստատությունների ստեղծման պիոներներից մեկը: Նրանք Թոսունյանին ընտրել են Ռուսաստանի բանկերի ասոցիացիայի առաջին փոխնախագահ, Միջբանկային ֆինանսական տան տնօրենների խորհրդի նախագահ: Այս բնավ էլ ոչ լիրիկական ներածությունը վկայում է, որ ի դեմս Թոսունյանի Յուրի Լուժկովը ձեռք է բերել արժանի խորհրդականի:

– Մոսկվայի հայերը գոհունակությամբ ընդունեցին Ձեզ աշխարհի խոշորագույն քաղաքներից մեկի ղեկավարի խորհրդական նշանակելու լուրը: Նրանք նախանձախնդրությամբ էին նայում այն հանգամանքին, որ Լուժկովի մերձավոր շրջապատում շատ կան տարբեր ազգության մարդիկ եւ ոչ մի հայ:

– Դա այդպես չէ: Կարող եմ ասել, որ Յուրի Միխայլովիչը շատ ջերմ է տրամադրված հայերի նկատմամբ:

– Դուք անձնական հարաբերություններ ունե՞ք նրա հետ:

– Ոչ, միայն գործնական: Մասնավորապես, մեր բանկը Մոսկվայի կառավարության վեց առաջին լիազոր բանկերից մեկն է: Ես ամենայն հարգանքով եմ տրամադրված այդ մարդու նկատմամբ. կոլորիտային վառ անհատականություն է, հումորի զգացումով, մտածում է մասշտաբայնորեն եւ ընկալում շատ արագ, միեւնույն ժամանակ ստեղծում է անկաշկանդ մթնոլորտ՝ առանց ձեւականությունների ու ավելորդ կեցվածքի, ունակ է լսելու: Իսկ հիշողությո՜ւնը: Մի անգամ բանկերի համագումարում ես նրան նվիրեցի իմ գիրքը եւ պայմանավորվեցի, որ ինձ ընդունի: Համենայն դեպս, ժպտալով հարցրի, թե չի՞ մոռանա քարտուղարուհուն հանձնել ռուս մարդու համար անսովոր իմ անուն-ազգանունը: Յուրի Միխայլովիչը պատասխանեց «վիրավորված» տոնով. «Գարեգին, դու թերագնահատում ես ինձ, ես լավ գիտեմ ե՛ւ քեզ, ե՛ւ քո անունը, ե՛ւ քո ազգանունը»: Իրոք:

– Տեխնոբանկը համարվում է գիտության եւ տեխնոլոգիաների զարգացման բանկ: Դա նշանակո՞ւմ է, որ դուք աշխատում եք ինտելեկտուալ, ակադեմիական ոլորտում:

– Ոչ միայն: Տեխնոբանկը ունիվերսալ առեւտրային բանկ է: Պարզապես մենք երբեք չենք եղել, եթե կարելի է ասել, կոոպերատորներ, թեեւ դրա մեջ վատ բան չկա, առավել եւս, որ Ռուսաստանի շատ բանկեր ոտքի են կանգնել հենց կոոպերացիայի շնորհիվ: Իսկ մենք առաջին իսկ օրից սկսեցինք մասնագիտանալ ֆինանսական իրավունքի բնագավառում: Հանրահայտ է, որ խորհրդային շրջանում ֆինանսաբանկային գործը հասցվել էր պրիմիտիվության. մեզ նույնիսկ անհայտ էին ֆինանսական շատ հասկացություններ, տերմիններ: Եվ մենք խորացանք հենց այդ գիտության մեջ, առաջարկելով լայն շրջանակի բանկային ծառայություններ շուկայում իրացնելու համար:

– Այսօր կարելի՞ է խոսել Ռուսաստանի բանկային համակարգի կայունության մասին: Մի ժամանակ բանկերը ինչ արագությամբ լույս աշխարհ էին գալիս, նույն արագությամբ էլ կնքում էին իրենց մահկանացուն:

– Այդ գործընթացը սակավին շարունակվում է:

– Մեր օրերում դժվա՞ր է բանկիր լինել Ռուսաստանում, նկատի ունենալով այստեղի բավականին յուրօրինակ պայմանները Արեւմուտքի համեմատ:

– Բանկիր լինելը դյուրին գործ չէ ամենուրեք, նույնիսկ Արեւմուտքում: Այնտեղ ամեն ինչ կանոնակարգված է ծայրահեղության աստիճան, երբ գրեթե տեղ չի մնում իմպրովիզացիայի համար: Այնտեղ, անշուշտ, բարձր է պրոֆեսիոնալիզմը: Ռուսաստանում ավելի շատ հնարավորություններ կան յուրատեսակ «ստեղծագործության» համար. շատ բան ենք յուրացնում, սովորում ընթացքում: Այստեղ օրենքը կարգավորում է գործունեության բնավ էլ ոչ բոլոր կողմերը: Ի դեպ, շատ բանկիրների մեղադրում են, որ նրանք հարստացել են խարդախությունների միջոցով: Դա բնավ էլ այդպես չէ, նրանք ունեւոր են դարձել առաջին հերթին այն բանի շնորհիվ, որ լինելով գերհնարամիտ մարդիկ, օգտվեցին օրենսդրության բացերից: Իհարկե, ինչպես ասում են, ախորժակը բացվում է ուտելիս: Աշխատելով առաջին փուլերը, շատերը չկարողացան զսպել արդեն քիչ թե շատ ձեւավորված օրենսդրությունը խախտելու գայթակղությունը: Դրանք բանկային համակարգի բուռն զարգացման թերություններն են, իսկ զարգացման առումով, պիտի ասել, Ռուսաստանը խիստ առաջ է անցել ԱՊՀ-ի երկրներից:

– Ի՞նչ կասեք քրեական գործոնի մասին:

– Այդ թեմայի շուրջ ավելի շատ խոսում են, մինչդեռ դրա դեմ՝ պետք է պայքարել, այն էլ ամենաանողոք ձեւով: Դա առաջին հերթին պետք է անի պետությունն իր ուժային կառույցների ողջ հզորությամբ՝ զուգորդելով խոհեմ տնտեսական քաղաքականության հետ (մասնավորապես հարկային եւ ներդրումային), որը մարդկանց շահագրգռի աշխատել լեգալ, եւ ոչ թե քրեական հատվածում: Բայց առանց իր քաղաքացիների բարոյահոգեբանական աջակցության պետությունը ի վիճակի չէ հասնելու հաջողության:

Ընդսմին ուզում եմ ուշադրություն հրավիրել այն բանի վրա, որ բանկային համակարգի առանձնահատուկ քրեականացվածության վերաբերյալ խոսակցություններն անաչառ չեն, քանի որ նա քրեականացված է ոչ ավել եւ ոչ պակաս գործունեության մյուս ոլորտների համեմատ:

– Դուք կապեր ունե՞ք Հայաստանի ֆինանսական շրջանների հետ:

– Մենք գերազանցապես աշխատում ենք Մոսկվայում եւ հեռավոր արտասահմանում, բայց մենք բաց ենք նաեւ ԱՊՀ երկրների համար: Մասնավորապես երեք հայկական բանկ մեզ մոտ ունեն թղթակցային հաշիվ:

– Եթե չեք առարկում, փոխենք խոսակցության թեման: Հանդիպելով Մոսկվայի նշանավոր հայերի, ես միշտ հետաքրքրվում եմ ի՞նչ են մտածում նրանք ռուս-հայկական հարաբերությունների մասին: Ո՞ւմ հետ պիտի լինի մեր հայրենիքը:

– Իմ համոզմամբ՝ Ռուսաստանի: Ռուսները մեզ հարազատ մարդիկ են: Անշուշտ, անհրաժեշտ է առավելագույնս լավ հարաբերություններ պահպանել բոլորի հետ, բայց ստրատեգիական գործընկեր ընտրելիս հարկ է ելնել սեփական ներքին ու արտաքին հնարավորություններից: Այդ առումով խիստ շահեկան էր Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հայտարարությունը Հայաստանի եւ Ռուսաստանի ստրատեգիական շահերի լիակատար համընկնման մասին: Ընդհանուր առմամբ պաշտոնական այցը Մոսկվա եւ դրա արդյունքները գոհունակության զգացում են առաջացնում: Նախագահն ինձ դուր եկավ իր հանգիստ, հավասարակշռված պահվածքով: Ինձ թվում է, Հայաստանի առաջին դեմքերը խորհրդային շրջանում էլ աչքի էին ընկնում վերադասի հանդեպ իրենց զսպվածությամբ:

– Հայաստանն այսօր անկախ պետություն է՝ արդեն իր «սեփական» նվաճումներով ու խնդիրներով: Ինձ զգուշացրել են, որ դժվար կլինի Թոսունյանին ազատ զրույցի տրամադրել Հայաստանի իրավիճակի եւ նրա ներքին խնդիրների շուրջ: Դուք իրո՞ք խուսափում եք այդ թեմայից:

– Ես չգիտեմ, ով է դա ասել, բայց իրավացի է: Ես գտնում եմ, որ հանրապետության ոչ դյուրին կացության մասին դատողություն անելու իրավունք ունի այն մարդը, ով անմիջականորեն զգացել է կյանքի ողջ դժվարությունները՝ երկրաշարժը, ցուրտը, սովը, շրջափակումը, պատերազմը եւ այլն: Հայաստանը շատ բան վերապրեց, եւ անխոհեմություն կլինի, որ դրսում ապրող մարդը հանդես գա որպես բարոյախոս կամ մարգարե: Ինչ վերաբերում է անկախությանը, ապա ինքնուրույն հայկական պետականությունը, հակառակ անասելի դժվարություններին ու թույլ տրված սխալներին, այնուամենայնիվ կայացավ: Քանի որ ես առաջին անգամ եմ հանդես գալիս հայ մամուլում, ուզում եմ օգտվել ընձեռված հնարավորությունից եւ ողջունել Հայաստանի անկախությունը:

– Ի՞նչ կառանձնացնեիք անկախ Հայաստանի նվաճումներից:

– Մասնագիտական առումով կարող եմ գոհունակությամբ նշել, որ ըստ Միջազգային արժութային հիմնադրամի որոշ հաշվետվությունների, Հայաստանը անկման շրջանից, ճիշտ է՝ շատ ցածր մակարդակով, արդեն դուրս է եկել եւ վերելք է ապրում: Դա արդեն հուսադրում է: Բայց կարծում եմ, ամենագլխավոր նվաճումն այն է, որ չնայած կյանքի անմարդկային պայմաններին, բազում ապակայունացնող գործոնների առկայությանը մեր ժողովուրդը պահպանեց իր մարդկայնությունը եւ բանականությունը ու թույլ չտվեց եղբայրասպան քաղաքացիական պատերազմ (աչքով չտանք), ինչը մենք տեսանք հարեւան հանրապետություններում, ոչ միայն այնտեղ:

Սա ժողովրդի ապշեցուցիչ իմաստնության վկայությունն է, որով պետք է հպարտանալ: Նորաթուխ հայկական պետության խնդիրն է պահպանել ժողովրդական ներքին համաձայնությունը:

– Ինչի՞ վրա կարող է հենվել հայ ժողովուրդը իր հետագա զարգացման ընթացքում:

– Հազիվ թե [illegible] մեր: Թող տարօրինակ չհնչի, եթե ասեմ, որ հետագա իրական սոցիալ-տնտեսական վերելքի համար հզոր խթան կարող է ծառայել... ցածր կենսամակարդակը: Ծայրահեղ պայմաններում բնական օժտվածությունը մարդկանց հարկադրում է որոնել ու գտնել արտասովոր լուծումներ: Պետության դերն էլ այն է, որ կարողանա ազգի կարողությունը անհրաժեշտ հունի մեջ դնել: Առհասարակ հայերի «էներգետիկան» բարձր է, ու՜ր էր բարձր լիներ նաեւ պատասխանատվությունը: Ուզում եմ հուսալ, որ Հայաստանում արդեն պայմաններ են ստեղծվել սոցիալ-տնտեսական շեշտակի առաջընթացի համար:

– Պրն Թոսունյան, չեմ կարող չշոշափել նաեւ տեղի հայերի եւ Հայաստանի փոխհարաբերությունների հարցը: Անշուշտ, առաջինները կարող են մեծ օգուտ բերել երկրորդին: Բայց այստեղ առաջ են գալիս փոխադարձ անհարկի մեղադրանքներ՝ որ մոսկվացի հայերը, իբր, բավարար հայրենասեր չեն, միաժամանակ ռուսամետ կողմնորոշում ունեն եւ այլն. տեղացիներին էլ դուր չի գալիս պահանջների կտրականությունը՝ դու հայ ես, դու մեղավոր ես, որ Հայաստանում չի ստեղծված օգնության իրականացման, համագործակցության նորմալ մեխանիզմ, երբ, ասենք, իսկապես լիբերալ մաքսային կանոնների հետ մեկտեղ առկա են շորթիչ «ներքին» կանոններ եւ այլն: Ի՞նչ կասեիք այս կապակցությամբ:

– Պետք չէ մեղավորներ փնտրել, դա այն հիմքը չէ, որի վրա քննարկվի խնդիրը: Պետք է ի հայտ բերել անվստահության պատճառները եւ վերացնել դրանք գործնական աշխատանքում:

Մոսկվայի հայությունն իրոք ունի ինտելեկտուալ, գործարար, ստեղծագործական հսկայական կարողություն եւ դրա արդյունավետ օգտագործումը շոշափելի օգուտ կբերեր Հայաստանին: Մասնավորապես խիստ խոհեմ կլիներ խորհրդակցել այն մարդկանց հետ, ովքեր հաստատվել են գիտության, էկոնոմիկայի, քաղաքականության, արվեստի մեջ եւ այլն ու որպես անհատականություններ հետաքրքրություն են ներկայացնում ռուսաստանյան ու համաշխարհային մակարդակով: Այդպիսիք Մոսկվայում շատ են: Այդ մարդկանց մեջ ամենաարժեքավորն այն է, որ բարձրակարգ մասնագետներ են իրենց բնագավառներում, եւ անմտություն է անտեսել այդ հանգամանքը: Դա մեր համազգային սեփականությունն է (առանց պաթոսի): Օրինակ, եթե ժամանակին Հայաստանում հաշվի առնեին ՌԴ ԳԱ թղթակից անդամ, հայտնի միջուկագետ, ֆիզիկոս Արմեն Աբաղյանի իրատեսական սկզբունքային դիրքորոշումը ատոմային էներգետիկայի հարցում (որ դա այլընտրանք չունի հանրապետությունում), ապա կհաջողվեր խուսափել էներգետիկ սովից: Ավա՜ղ, հանրապետությունում ավելի լսելի էր «կանաչների» էներգետիկայի կողմնակիցների կարծիքը:

Լուրջ բան չէ մտածել, թե Մոսկվայի հայերն, իբր, տարանջատվում են հայրենիքից: Ոչ: Մոսկվայում ես անձամբ գիտեմ ճանաչված ու նվազ ճանաչված շատ հայերի, եւ չեմ կարող ասել, թե որեւէ մեկը հրաժարվում է հայրենակիցների հանդեպ ունեցած պարտքից: Այլ հարց է, թե ինչ ձեւով եւ ում նկատմամբ է յուրաքանչյուրն իրականացնում այդ պարտքը: Իմ համոզմամբ, մարդու մեջ պարտքի զգացումը զուտ ներքին զգացում է, եւ այն պարտադրել որեւէ մեկին, եթե ոչ քեզ, առնվազն անճաշակություն է: Եթե օգնության ձգտումը մնում է ներքին մղումից, դառնում է առավել ուժեղ ու արդյունավետ:

Կարծում եմ, մենք դեռ չենք գտել հայրենիքի ու սփյուռքի փոխհարաբերությունների լավագույն իրատեսական ձեւը, երբ առաջնայինը ոչ թե պահանջն է, այլ փոխադարձ շահագրգռությունը, երբ հաշվի ես առնում ոչ միայն սեփական, այլ նաեւ գործընկերոջ շահը, եթե նույնիսկ նա քո հայրենակիցն է: Բայց սա առանձին խոսակցության թեմա է:

– Հայաստանում բազմաթիվ դժվարությունների առկայությունը շատերը բացատրում են նաեւ մեր ազգային բնավորության «առանձնահատկություններով», կարծես չէ՞ ինչպիսին: Առհասարակ վերջին տարիներին հայերը բավականին ինքնաքննադատաբար են տրամադրված եւ չեն վախենում մեր վարքի «ծուռ» կողմերի մասին խոսելուց: Այդ առումով որոշ բաներ շատ ավելի տեսանելի են հեռավորությունից՝ համեմատությունների ֆոնի վրա: Ձե՞ր տպավորությունը այս առնչությամբ:

– Եթե վստահ եք, որ ոչ ոք հիվանդագին չի ընդունի իմ խոսքերը, պատրաստ եմ: Հայերիս ազգային բնավորությունը այն հարցն է, որի առթիվ մեզանից յուրաքանչյուրը ամենայն հավանականությամբ երկար է խորհել: Կարծում եմ, հայ ժողովրդին բնորոշ որոշ ազգային գծեր պետք է արմատավորել ու զարգացնել, ուրիշները՝ հաղթահարել:

Ինձ թվում է, որ Հայաստանում թույլ է զարգացած մարդկանց համամարդկային մտածողությունը, եւ դա հոգուս մեծ ցավ է պատճառում: Հավանաբար շատ խնդիրներ իրենց լուծումը չեն գտնում անհամակարգ մոտեցման պատճառով: Չէ՞ որ լուրջ որոշումը ընդունելուց առաջ պետք է մանրազնին համակարգված քննության ենթարկել՝ ինչպե՞ս հասնել ցանկալիին, ի՞նչ միջոցներով, եղանակներով: Իսկ հաճա՞խ ենք մենք հենց այդպես վարվում:

Ինձ մոտ հաճախ են գալիս հայեր՝ բնավ էլ ոչ անմիտ մարդիկ, զանազան առեւտրային առաջարկներով: Հազվադեպ է հաջողվում նրանցից ստանալ առաջարկվող նախագծերի տեխնիկատնտեսական հիմնավորումը: Ասում եմ՝ ինչ որ դուք առաջարկում եք, թերեւս ինքնատիպ է, անչափ հետաքրքիր, բայց ձեր առաջարկը գնահատելու համար պետք է թղթի վրա հաշվարկել ու թվերով ցույց տալ, ապացուցել այդ ամենը: Ի պատասխան՝ երկար-բարակ բանավոր դատողություններ, բայց ոչ երբեք համակարգային շարադրանք:

Եվս մի հարցի մասին: Մեր մեջ խիստ զարգացած է սեփական արժանապատվության զգացումը, միայն թե փոքր-ինչ հիվանդագին ձեւով: Եթե դու քեզ այդչափ սիրում ես ու հարգում, ապա բարի եղիր շրջապատիդ մարդկանց վերաբերվել նույնչափ հարգանքով: Եթե տվյալ պահին դու ավելի շատ հնարավորություն ունես մեծարելու քեզ, մի փորձիր նսեմացնել որեւէ մեկի, վաղը դա քո դեմ շուռ կգա: Հիշենք Կանտի կատեգորիկ իմպերատիվը, որը պահանջում է ղեկավարվել այնպիսի կանոնով, որը, բոլորովին անկախ արարքի բարոյական բովանդակությունից, կարող էր դառնալ վարքի համընդհանուր օրենք: Բայց ինչ չափով ենք մենք առաջնորդվում փոխադարձ հարգանքի սկզբունքներով: Չափից դուրս հաճախ ենք փորձում ուրիշներին մեր կամքը պարտադրել, առանց հաշվի առնելու նրանց շահերը, նրանց արժանապատվությունը: Կարծում եմ, դա հետեւանք է այն բանի, որ Հայաստանում պատշաճ մակարդակի վրա չէ իրավական կուլտուրան եւ իրավական մտածողությունը, երբ առկա է որոշակի անհարգալից վերաբերմունք բուն իրավունք հասկացության նկատմամբ: Ըստ երեւույթին, անհրաժեշտություն կա լրջորեն զբաղվելու այդ հարցերով, այդ թվում կրթական առումով, եւ այստեղ էլ Մոսկվայի հայությունը կարող է օգտակար լինել:

Ի դեպ, Ռուսաստանի խոշորագույն բուհերից մեկում՝ Մոսկվայի իրավաբանական ակադեմիայում աշխատում են բարձրակարգ մասնագետ իրավաբաններ: Ադրբեջանը Ալիեւի անձնական նախաձեռնությամբ արդեն լուծել է Բաքվում ակադեմիայի մասնաճյուղ բացելու հարցը: Դա նշանակում է, որ նրանք լրջորեն են վերաբերվում իրավաբանական կրթության խնդրին:

– Ես այնպես եմ հասկանում, որ Դուք որպես տվյալ ակադեմիայի վարչական իրավունքի ամբիոնի պրոֆեսոր, պատրաստ եք աջակցելու մասնաճյուղի բացմանը Երեւանում, եթե Հայաստանը շահագրգռություն հանդես բերի:

– Բնականաբար, հաճույքով:

– Ուրիշ ի՞նչ հարցերում կարող եք օգտակար լինել Հայաստանին:

– Ես միշտ պատրաստ եմ մեթոդական եւ խորհրդատվական աջակցություն ցույց տալ այն հարցերում, որոնցով ինձ կդիմեն որպես մասնագետի: Այդ թվում կարող եմ համագործակցել հանրապետության կենտրոնական բանկի գործընկերներիս հետ:

– Համագործակցել, բայց ոչ օգնե՞լ:

– Ինչու իմ «օգնությամբ» պարտավորեցնեմ մարդկանց...

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մոսկվա

Հ. Գ. Նյութը պատրաստելու ընթացքում Գ. Թոսունյանը «հայկական կողմի» հրավերով եղավ Հայաստանում, բայց այդ մասին հաջորդ անգամ:

Իրանի եւ ԱՄՆ-ի շահերը համընկնո՞ւմ են

Ինչպես հայտնի է, Իրան-Եվրամիություն փոխհարաբերություններում խիստ լարվածություն առաջացավ 1992-ի ապրիլի 10-ից ի վեր, երբ Բեռլինի դատարանն ավարտեց «Միկոնոսյան» դատավարությունը, որը տեւեց շուրջ 3,5 տարի։ Վճռի համաձայն, Իրանի իշխանությունները մեղադրվեցին 1992 թ. Բեռլինում Քրդստանի ժողովրդավար կուսակցության ղեկավար 4 անդամների ահաբեկումը ծրագրելու մեջ։ Եվրամիության անդամներն անմիջապես որոշեցին Թեհրանից հետ կանչել իրենց դեսպաններին, ինչպես նաեւ առկախել 1992 թ. դեկտեմբերից Իրանի նկատմամբ իրագործվող «քննադատական երկխոսության» քաղաքականությունը։ 1997 թ. ապրիլի 29-ին Լյուքսեմբուրգում գումարվեց Եվրամիության անդամ երկրների ԱԳ նախարարների համաժողովը, որտեղ մշակվեց նոր քաղաքականություն, միաժամանակ դեսպաններն իրավունք ստացան հուլիսից վերադառնալու Թեհրան։ Սակայն եթե Իրանի հակազդեցությունը Եվրամիության որոշումներին մինչեւ լյուքսեմբուրգյան համաժողովը կարելի էր բնութագրել որպես մեղմ եւ զգուշավոր, ապա նոր քաղաքականության նկատմամբ Իրանի հակազդեցությունը եղավ համեմատաբար խիստ եւ ամենաբարձր մակարդակով։ Ապրիլի 30-ին Իրանի Իսլամական հեղափոխության առաջնորդ այաթոլլա Խամենեին հայտարարեց, որ Գերմանիայի եւ Դանիայի դեսպաններին անհապաղ ընդունելու եւ Եվրամիության երկրներում Իրանի դեսպանների վերադարձի հարցում շտապելու անհրաժեշտություն չկա, ինչը, բնականաբար, վերածվեց Իրանի պաշտոնական դիրքորոշման Եվրամիության նկատմամբ, արժանացավ վերջինիս հանդիմանությանը։ Եվրամիության երկրները, ի նշան համերաշխության, հրաժարվեցին իրենց դեսպաններին Թեհրան վերադարձնելու որոշումից։ Ժամանակ անց Իրանը, մեղմացնելով դիրքորոշումը, հայտնեց, որ կընդունի բոլոր դեսպաններին, պայմանով, որ Գերմանիայի դեսպանը Իրան ժամանի ամենավերջում։ Եվրամիությունն ընդունեց այս առաջարկը, ընդգծեց, որ դեսպանները Թեհրան պետք է վերադառնան առանց որեւէ նախապայմանի։ Այսպիսով, Եվրամիություն-Իրան փոխհարաբերություններում ստեղծված լարվածությունը պահպանվեց առ այսօր։ Չնայած Եվրամիությունը, հաշվի առնելով Իրանի նախագահի նախընտրական խոստումները արտաքին քաղաքականության ոլորտում եւ որ «Միկոնոսյան» դատավարության վճռով մեղադրվող գործիչներից շատերը տեղ չեն գտել նոր կառավարության կազմում, Իրանի իշխանության նոր հերթափոխի հետ մեծ հույսեր էր ապում։ Իրականում էլ որոշ փորձեր արվեցին Իրան-Եվրամիություն հարաբերություններում առկա լարվածությունը թուլացնելու ուղղությամբ։ Կողմերը հանդես եկան փոխադարձ լավատեսական եւ բարյացակամ հայտարարություններով։ Իրանի ԱԳ նախարար Քյամալ Խարազին օգոստոսի 26-ին եւ 27-ին տեղական մամուլին տված մի շարք հարցազրույցներում ընդգծել է, որ Իրան-Եվրամիություն հարաբերությունների հեռանկարը պայծառ է («Դեյլի Նյուզ», 26 օգոստոսի)։ Նույն օրը Գերմանիայի ԱԳ նախարար Կլաուս Քինկելը հայտնեց, որ Բոննը ցանկանում է վերականգնել փոխհարաբերությունները Թեհրանի հետ, իսկ հաջորդ օրը կանցլեր Քոլը Բեռլինում կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց, որ Իրանում տեղի են ունենում զգալի փոփոխություններ, որոնք Եվրամիությունը պետք է հաշվի առնի։ Նման ցանկություններով ու հայտարարություններով հանդես եկան նաեւ Փարիզն ու Լոնդոնը։

Ստեղծված թվացյալ նպաստավոր պայմաններում սեպտեմբերի սկզբին Եվրամիության ներկայացուցիչը փոխհարաբերությունների բնականոնացման հարցի շուրջ բանակցելու նպատակով ժամանեց Թեհրան։ Սակայն այցելությունը շոշափելի հաջողություն չարձանագրեց եւ փոխհարաբերությունների բարելավման որեւէ տեղաշարժ չդիտվեց, կողմերի դիրքորոշումը մնաց անփոփոխ։

Ինչ վերաբերում է Թեհրանի դիրքորոշման անփոփոխությանը, ապա, ինչպես մեր նախորդ հրապարակումներում նշել ենք, թեեւ Իրանի նախագահը եւ ԱԳՆ-ը երկրի արտաքին քաղաքականության վերաբերյալ որոշումներ ընդունում են, սակայն որոշիչ դերն այս ոլորտում Իսլամական հեղափոխության առաջնորդ Ալի Խամենեինն է։ Հետեւաբար վերջինիս կողմից Գերմանիայի դեսպանի վերադարձի վերաբերյալ առաջադրված նախապայմանը մնում է ուժի մեջ, եւ իշխանության որեւէ այլ մարմին, որքան էլ շահագրգիռ լինի փոխհարաբերությունների բնականոնացմամբ, ի զորու չէ անտեսելու։ Սակայն քանի որ երկրի հոգեւոր ու քաղաքական առաջնորդ Խամենեին հստակ ժամկետ չի նշել Գերմանիայի դեսպանի վերադարձի հարցում, ուստի կարելի է որոշ փոփոխություններ ակնկալել։ Իսկ Եվրամիությունը նման նախապայմանը անընդունելի է համարում։

Մինչ այսպիսով Իրան-Եվրամիություն դիվանագիտական հարաբերություններում շարունակվում էր ճգնաժամը, սեպտեմբերի 28-ին ֆրանսիական «Տոտալ» եւ Իրանի նավթի ազգային ընկերությունների միջեւ կնքված 2 մլրդ դոլար արժողությամբ պայմանագրով գործնական տնտեսական հարաբերությունների ոլորտում ընդլայնում արձանագրվեց։ Դրա հետեւանքով խիստ լարվեցին ԱՄՆ-Եվրամիություն հարաբերությունները, քանզի վերջինս այդ քայլով ցանկանում է գործել որպես կուռ քաղաքական ուժ Միջին Արեւելքում վարելով ԱՄՆ-ից անկախ քաղաքականություն, ինչն անհանդուրժելի է Վաշինգտոնի համար, ուստի վերջինս ամեն կերպ ձգտում է հարվածել Եվրամիության միասնությանը։ Նման իրավիճակում հոկտեմբերի 5-ին Իրանի ԱԳ նախարար Խարազին Գերմանիային առաջարկեց երկկողմ բանակցություններ սկսել երկու երկրների փոխհարաբերություններում առկա տարաձայնությունները վերացնելու նպատակով։ Թեհրանի առաջարկությունն արժանացավ Բոննի աննախադեպ խիստ հակազդեցությանը։ Գերմանիան դա համարեց Եվրամիության անդամների միջեւ պառակտում առաջացնելու փորձ։ Նույն օրը Գերմանիայի ԱԳ նախարարության խոսնակը հայտնեց, որ երկկողմ բանակցությունների մասին խոսք անգամ լինել չի կարող լինել, քանի որ Իրանի հետ փոխհարաբերությունների կարգավորման պատասխանատվությունը դրված է Եվրամիության վրա։ Փաստորեն հոկտեմբերի 6-ին Լյուքսեմբուրգում կայացած Եվրամիության անդամ երկրների ԱԳ նախարարների համաժողովի նախօրեին շեշտակի մեծացավ Թեհրան-Բոնն հարաբերությունների լարվածությունը, որտեղ քննարկվելու էր Եվրամիության դիրքորոշման հարցը Իրանի եւ ԱՄՆ-ի նկատմամբ։ Համաժողովը միահամուռ պաշտպանեց Ֆրանսիայի դիրքորոշումը «Տոտալի» առնչությամբ, ցուցաբերելով միասնականություն, անընդունելի համարեց Վաշինգտոնի սպառնալիքները դ'Ամատոյի օրենքի կիրառման վերաբերյալ։ Սակայն Թեհրան-Բոնն փոխհարաբերությունների սրման պատճառով համաժողովը որոշեց ժամանակավորապես առկախել Իրանի հետ հարաբերությունների հարցը, միաժամանակ Գերմանիան Եվրամիությունից պահանջեց դեսպանների Թեհրան վերադառնալու վերաբերյալ դրսեւորել համերաշխություն։ Փաստորեն, Եվրամիության միասնությունը այժմ գտնվում է երկու՝ Թեհրանի եւ Վաշինգտոնի կողմից հարվածի տակ, այլ կերպ ասած, թվում է, թե վերջիններիս մարտավարական շահերն այս հարցում համընկել են, քանզի Գերմանիայի նկատմամբ խստական քաղաքականություն վարելու Թեհրանի ոտնձգումները, անկախ դրդապատճառներից, ուղղված է Եվրամիության միասնության դեմ, ինչին ԱՄՆ-ն ձգտում է հասնել թեկուզ տնտեսական լուրջ վնասների գնով։ Ի դեպ, սա առաջին դեպքը չէ, որ Թեհրանի եւ Վաշինգտոնի շահերը համընկնում են, իհարկե, եթե այժմյան դրությամբ դա իրականություն է։ Այսուհանդերձ, Իրանում այսօր փոքր չէ նաեւ այն ուժերի թիվը, որոնց կարծիքով Եվրամիության անկախությունը համընկնում է Իրանի ազգային շահերին, թերեւս հենց նրանց գործադրած ջանքերի շնորհիվ էլ կկարգավորվեն Եվրամիություն-Իրան փոխհարաբերությունները, չնայած դեռեւս հնչեղ են նաեւ այն ուժերի տեսակետները, որոնք հավասարության նշան են դնում ԱՄՆ-ի եւ Եվրամիության միջեւ։

ԷՄՄԱ ԲԵԳԻՋԱՆՅԱՆ

ԿՀՎ-ն անաղմուկ նշեց իր 50-ամյակը

ԱՄՆ-ի Կենտրոնական հետախուզական վարչությունը դժվարությամբ է հարմարվում «սառը պատերազմին» հաջորդած ժամանակաշրջանին։ Դրա վկայություններից մեկն այն է, որ այս տարվա սեպտեմբերի 17-ին Լենգլիում (այնտեղ է գտնվում ԿՀՎ-ի կենտրոնակայանը) անշուք կերպով եւ գրեթե անաղմուկ նշվեց ԿՀՎ-ի 50-ամյակը։ Պատվավոր հյուրերի թվում էին մի խումբ նախկին տնօրեններ, ինչպես նաեւ Բիլ Քլինթոնը եւ Ջորջ Բուշը։ Ժպտադեմ մամուլի կցորդները հեռուստաօպերատորներին խնդրում էին նկարահանել միայն պատվավոր հյուրերին եւ անտեսել վերջիններիս ծափահարելու եկած 4000 գործող կամ թոշակի անցած լրտեսներին։ Այսպիսով, գաղտնապահության եւ հրապարակայնության զուգորդման աննախադեպ փորձ էր արվում։

Հանդիսության վայրում կազմակերպվել էր «սառը պատերազմի» ժամանակաշրջանի լրտեսական զենքերի ցուցադրություն, վաճառվում էին ԿՀՎ-ի խորհրդանշանով հուշանվերներ՝ սուրճի բաժակներ, լրտեսների կանանց պատրաստած խոհարարական գիրք եւ այլն։

Այս ամենի նպատակն էր գոնե միաժամանակ մոռացության տալ ԿՀՎ-ի վերջին տարիների խայտառակ անհաջողությունները՝ Մոսկվայում 10 հրազեկիչների մահապատժի պատճառ դարձած Օլդրիչ Էյմսի հասցրած վիթխարի վնասները, 1996 թ. դավաճան Հարոլդ Նիկոլսոնի ուշացած ձերբակալությունը, ինչպես նաեւ Ֆրանսիայում եւ Գերմանիայում տնտեսական լրտեսման գործողությունների մտահոգիչ ձախողումները։

Սրանց ավելանում են ներքին վերակառուցման հետ կապված դժվարությունները։ «Էքսպրես» հանդեսի տվյալների համաձայն, 1991 թվականից հետո ԿՀՎ-ի անձնակազմը կրճատվել է, 22 հազարից հասնելով 16 հազարի։ Շուրջ հազար տնակյաց իրազեկիչներ հեռացվել են աշխատանքից։ ԿՀՎ-ի հռչակված նոր կողմնորոշումը՝ այսպես կոչված «մարդասիրական տեղեկատվությունը» պարզապես զայրացնում է ընդհատակյա գործողությունների գերգաղտնի ստորաբաժանման հին մարտիկներին։ Նոր կողմնորոշումը կարող է նաեւ գործազրկության մատնել արբանյակային լրտեսման մասնագետներին, որոնք 3 միլիարդանոց բյուջեի գլխավոր հասցեատերերն են։

ԿՀՎ-ի ճգնաժամը կապված է նաեւ տնօրենների արագ փոփոխման հետ։ Սպիտակ տան վարանումների եւ Կոնգրեսում տիրող քաղաքական հակամարտությունների հետեւանքով 6 տարում ԿՀՎ-ն փոխել է 5 տնօրեն։ Ազգային անվտանգության խորհրդի նախկին ղեկավար Էնթոնի Լեյքը, որը Բիլ Քլինթոնի ընկերն էր եւ համարվում էր ԿՀՎ-ի տնօրենի պաշտոնի իդեալական թեկնածու, այս տարվա գարնանը ստիպված եղավ իր թեկնածությունը հանել, քանզի բացահայտվեց, որ նա կապված է նախագահական վերջին ընտրարշավի ֆինանսավորման սկանդալի հետ։ Նյու Յորքի հունական մի ճաշարանի տիրոջ որդի Ջորջ Թենեթը ճիշտ ժամանակին եկավ զբաղեցնելու ԿՀՎ-ի տնօրենի 4 ամիս թափուր մնացած պաշտոնը։ 44-ամյա նախկին փոխտնօրենը հետախուզական գործակալությունում ընդամենը երկու տարի է աշխատել, բայց հմաստնացած է Կոնգրեսի հանձնաժողովներում 10 տարի մնացած բանակցիչների շնորհիվ։

Պ. Բ.

Ռուսաստանը եւ Բուլղարիան փորձում են մեղմել լարվածությունը

9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, VOA։ Բուլղարիան համաձայնեց Ռուսաստանից բնական գազի մատակարարման բազմամյա ծրագրի եւ Ռուսաստանից եկող հավելյալ գազամուղի կառուցման հետ, որը ռուսաստանյան գազը կհասցնի Թուրքիա։ Այժմ Բուլղարիան եւ Ռուսաստանը փորձում են թուլացնել հարաբերություններում ծագած լարվածությունը։ Ռուսաստանի արտգործնախարար Եվգենի Պրիմակովը վերջերս հրաժարվեց Նյու Յորքում հանդիպել բուլղարական իր գործընկեր Նադեժդա Միխայլովայի հետ, քանի որ Արեւելյան Եվրոպայում ԽՍՀՄ-ի երբեմնի ամենամոտ դաշնակից Բուլղարիան մերժել էր Ռուսաստանի մասնակցությունը Հարավ-արեւելյան Եվրոպայի պաշտպանության նախարարների՝ Բուլղարիայում տեղի ունեցած հանդիպմանը, որին մասնակցեց ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Քոհենը։ Բացի այդ, Բուլղարիայում Ռուսաստանի դեսպան Լեոնիդ Քերեստեջյանցը երեկ հայտարարեց, որ թերթում հայտնված այն հաղորդագրությունը, թե ինքն իր Բուլղարիայում լրտեսական խումբ է ղեկավարում, կարող է վնասել Մոսկվայի եւ Սոֆիայի հարաբերությունները։ Թերթում գրված է եղել, թե Ռուսաստանի դեսպանն իր հավաքագրել է կոմկուսին մոտ կանգնած Բուլղարիայի հայտնի քաղաքական գործիչներին։

Ղազախստան. Նազարբաեւն ընդունեց վարչապետի հրաժարականը

ԱԼՄԱ ԱԹԱ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւն այսօր ընդունեց հանրապետության վարչապետ Ակեժան Կաժեգելդինի հրաժարականը։ Ղազախստանի Սահմանադրության համաձայն, դա ինքնաբերաբար նշանակում է կառավարության հրաժարական։ Սակայն պետության ղեկավարի ստորագրած հրամանագրում ասվում է, որ մինչեւ նախարարների նոր կաբինետի ձեւավորվելը ներկայիս կառավարությանը հանձնարարված է առայժմ շարունակել պարտականությունների կատարումը։ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, վարչապետի պարտականությունները կատարում է առաջին փոխվարչապետ Ախմեդժան Եսիմովը։ Ներկայումս Ակեժան Կաժեգելդինը բուժվում է արտասահմանում։

Սպառնում է «հոնկոնգյան» նոր գրիպի համաճարակ

9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, VOA։ Բոլոր երկրների առողջապահության ծառայողների աշխատողները անհանգստացած են գրիպի նոր վիրուսի հայտնաբերումից։ Հետազոտողներն ասում են, որ նոր վիրուսը զարգանում է թռչունների եւ խոզերի օրգանիզմներում եւ կարող է վարակել մարդկանց։ Ենթադրվում է, որ հենց այդ վիրուսն է Հոնկոնգում դարձել 3-ամյա մի տղայի մահվան պատճառը, որը դրանից ոչ շատ առաջ այցելել էր թռչնաբուծական ֆիրմա։ Գիտնականներն ասում են, որ տղայի մահը եզակի դեպք է եւ առայժմ վիրուսը լուրջ վտանգ չի ներկայացնում։ Սակայն ողջ աշխարհի բժիշկները իրենց պարտքն են համարում նախապես մտածել այն միջոցառումների մասին, որոնք կկանխեն հնարավոր համաճարակը։ 58 թվականին 1 մլն մարդ մեռավ այսպես կոչված «ասիական գրիպից», իսկ 10 տարի հետո «հոնկոնգյան գրիպը» 700 հազար կյանք խլեց։

ԱԶԳ

Մշակույթ

Փարիզ։ Կոմպոզիտոր և դաշնակահարուհի Նադյա Բուլանժեի տեղի բնակարանում սովորականի պես հավաքվել են երաժիշտներ։ Երբ հասավ սովորական պաշտոնական ... կության հերթը, բոլորի հայացքները ուղղվեցին դեպի խոնարհայա, փոքրամարմին երիտասարդը ... Երբ երիտասարդ կոմպոզիտորը վեր կացավ դաշնամուրի մոտից, Նադյան բռնեց նրա ձեռքը և ընդ վեց դեպի ներկաները. եթե այս երիտասարդը գրի առնի ստեղծագործ երկերը «Կապույտ երազը», նույնպես ծրագրային արժանացավ, իմ վերաբերմունքը սկսեց փոխվել։

— Ինչպիսի՞ն է հոբելյանական համերգի տպավորությունը։

— Ուրախ եմ, որ այս համերգը տեղի ունեցավ և լավ անցավ։ Կին երգերի կողքին ես ներկայացրել էի մի շարք նոր երգեր, որոնք չերմ ընդունելություն գտան։ Նրանց մարդիկ մենեջերներ, որոնք հետաքրքրվեցին իմ ստեղծագործություններով։ Ավելին քան մինչ այս։ Իսկ հիմա թե մեկը «սխալմամբ» ընդգրկի դրանք իրենց ծրագրում, ուրեմն կհնչեն։ Բայց, որպես կանոն, ոչ ոք չի «սխալվում»...

— Ես ավելի վաս բան ասեմ. «Մեր ռսկե ֆոնդում պահվող շատ ձայնագրություններ ջնջվել են։ Օրինակ, Սոնա Բաբաջանյանն ու Ալեքսանդր Հարությունյանը միասին նվագել են «Ռապսոդիա»։ Այդ ձայնագրությունը չկա։ Իմ 40 ամյակի համերգը ջնջեցին, ասե...

Սերը և գեղեցիկը պետք է հաղթեն

Օրերս Մարզահամերգային համալիրի փոքր դահլիճում նշվեց կոմպոզիտոր Առամ Սաթյանի 50-ամյակը։ Երաժշտական ցեղասիրական կրկին թև առան սարբեր սերունդների երգերը, ծանոթ և հարազատ ձայներով Ռուբեն Մկրտչյան, Լուսա Խոմյանց, Լուսա Մինասյան, ինչպես նաև նոր դեմքեր և նոր անուններ։ Սորրև ընթերցողին ենք ներկայացնում մեր աշխատակցի զրույցը հոբելյարի հետ։

գործությունները նրան փայլուն ապագա է սպասում։ Դա 30 տարի առաջ էր, 1977 թվականին։ Երիտասարդի անունը Առամ Սաթյան էր։

— Հիշում եմ, երբ ծանոթացա Արամ Սաթյանի 1958 թ., տասն մի որը արեց։ Տարիներ հետո, երբ ես արդեն հասուն երաժիշտ էի, Էդվարդ Միրզոյանը մի առիթով ասաց. «Ես այդ բաղումից տասի որդից հասկացա, որտեղից են սկիզբ առել Սաթյանները»։

— Վերադառնանք ձեր մանկության տարիներին։ Այդ ժամանակ արդեն պա՞րզ էր, որ Առամ Սաթյանը պիտի դառնա երգահան, թե՞ դա ավելի ուշ դրսևորվեց։

— Գիտեք, երեխայի ունակությունների դրսևորման համար անհրաժեշտ է նաև որոշակի ազդեցություն։ Ճկաելի ունեմ նրան անմիջականորեն շրջապատող մարդկանց։ Երբ մեր տանը հավաքվում էին հարևանները, անպայման հնչում էր երաժշտություն։ Նրանք տարբեր գործիքների վրա էին նվագում, մենք էլ երեխաներս, պառանների կողքին հարվածում։ Երբ ես սկսեցի գրել հայրս նույնիսկ ուշադրություն չդարձրեց։ Ես համաձայն չեմ, որ անեն մարդ կցանկանա, որ իր ծանոթությունը շարունակի որդին։ Մանավանդ մեր գործը բավական ծանրակշռում է հոգեկան առումով։ Այնպես որ հայրս բոլորովին չի խանդրել իմ ընտրությանը։ Ես ինքս որոշեցի ընդունվել Ռոմանոս Մելիքյանի ուսումնարանը, չնայած որ դպրոցում մաթեմատիկայից շատ ուժեղ էի, նույնիսկ օլիմպիադայում մրցանակ էի շահել։ Իմ բախտը բերեց, որ ես ընդունվեցի կոմպոզիտոր Էդվարդ Բաղդասարյանի դասարանը։ Նա համոզեց, որ ես կարող եմ կոմպոզիտոր դառնալ։ Մի անգամ հայրս իր կարծիքը հարցրեց իմ մասին, նա ասաց. «Արամ ջան, ես նրա առաջին համերգի տոմսը կառնեմ, դեռ ինձ էլ կհրավիրեն»։

— Ձեր ստեղծագործական ուղին սկսվե՞լ է հենց երգերո՞վ։

— Ես Մոծարտականին այլ վերաբերմունք ունեի երգի նկատմամբ։ Կոնսերվատորիայում սովորելու տարիներին այլ կերպ էի մտածում, անթույլատրելի էր համարվում էստրադային երաժշտությունը։ Ինձ նույնիսկ մեղադրում էին, որ ես մեղեդի յուրացնում, և համեմատում հորս երգերի հետ։ Ես, ճիշտն ասած, դեռ այն ժամանակ երգեր էի գրում հենց համար։ Երիտասարդական շարժում էին։ Բայց գտնում էի, որ մեզ էլ նույն տեղի երաժշտություն ծանոթացնելու փրկին բնդհանուր պահանջ ունենք ամենքի։ Երբ առաջին երգս կատարվեց և ընդունելի արժանացավ, դրանից հետո

— Այսինքն դուք մտնում եք առավել ինտենսիվ աշխարհը։

— Արդեն վաղուց եմ մտած, պարզապես չգիտեի։ Երեւանահամերգում կան կատալոգներ, որտեղ իմ երգերի դիսկերն են գետեղված։ Իմ երգերի դիսկը գոյություն ունի և վաճառվում է, իսկ ինձ ոչինչ չեն վճարում։ Դա փաստորեն գողություն է։ Մի անհրկիայան ամսագիր իր գովազդի մեջ գրել էր. «Եթե բամանորդագրվեք մեր ամսագրին, կստանաք Առամ Սաթյանի ձայնագրությունները»։ Դա ինչ որ բանի մասին խոսում է։ Ինչո՞ւ ես պետք է նստեմ հովանավորի մասին։ Եթե այս բոլոր ձեռնարկներից ստանայի իմ բաժինը, ես ինքս կհովանավորեի տասերին։ Ստուգիքներս երկարում շատ ավելի լուրջ երևույթ է, քան պաշտպանություն ունեմ։

— Բոլորի համար հաճելի անակնկալ էր սիրիահայ ընտանիքի երգչուհիների Լուսա Եամաճյանի և Նունիկ Միխայելյան-Օհանյանի, մասնակցությունը համերգին։ Կեսարիոն կլինեն ինձանով երանց ի հայս զալու պատմությունը։

— Ընկերս Միրայր Ալթունյանը, երբ վերադարձավ Սիրիայից, զանգահարեց ինձ և ասաց. «Գիտես, որ դու Սիրիայում շատ ճանաչված կոմպոզիտոր ես»։ Իրեն անմիջապես, ցույց տվեց ինձ տեսաերիզը Լուսայի, Նունիկի և այլ երգիչների մասնակցությամբ։ Իմ երգերը հանդիսատեսը «բրավո»-բացականչություններով կրկնել էր տալիս։ Ես հրավիրեցի նրանց Երևան, Մարգինե, որ նրանք ծանոթ են իմ ոճը երգարվեստին։ Ի դեպ, նույնը նաև Արաբական էմիրատներում։ Այս իմաստով մեր հասարակությունը մի փոք քնած է դար ձել։ Դա զալիս է պայմաններից։ Առաջ ռադիոյով, հեռուստատեսությամբ հայ արվեստի լավ պրոպագանդա էր գնում։

— Ես հիշում եմ 8-10 տարի առաջ «Ձեռ դիմեց, մի նոր հեղինակային համերգ կսա»։ Իհարկե, կսամ, բայց պատմությունը չեղավ։ Նման փաստեր շատ են։

— Այդ պահանջված ժամանակների համար գրված ձեր երգերից մեկը է ներքաղել, որ դուք լավ էսեն եք։

— Այո։ Մանկական երգերից բացի, ես պատրաստել եմ հեղինակային նոր լուսանկարներ երաժշտական դպրոցի աշակերտների համար (1-7 դասարան)։ Դրանք ժողովրդական երգերի մշակումներ են, էստրադային, ասենք նվագներ։ Սակայն, ինչպես ժամանակ է, չեն կարողանում տպագրել։

— «Լիլիթ» պար-օպերան ես 5 տարի առաջ արդեն պատրաստ էր։

— Այո։ Նա գրվել է դժվար, այն կոմ տարիներին։ Եվ հենց նրա համար է պետք, որ այն երգեն զանգ վածները։ Ինչպես, օրինակ, «Ձիգ Քուլը» ռոք-օպերան։ Ես շատ էի ուզում այն հոբելյանական համերգին հնչեցնել, որպեսզի տեսնեմ ժողովրդի ընկալումը։ Եվ համերգից հետո, երբ մարդիկ մոտենում էին և հարցնում, թե ե՞րբ հնարավոր կլինի ամբողջությամբ լսել, ես հասկացա, որ ժողովուրդը ընդունեց։ Դա համերգին գործը իր ողջ ընթացքով լսեր կայացավ, որովհետև չկար սիմֆոնիկ նվագախումբը, այնինչ գործիքային դրամատուրգիան բացակայում էր։

— Օպերայի հիմքում ընկած է Իսահակյանի «Լիլի՞թը»...

— Ժամանակակից զուգակերծ ամբ։ Իմ մեկնաբանությամբ Ադամը նկարիչ է, Սատանան լուսանկարիչը, իսկ Լիլիթը՝ ֆոտոմոդել։ Ի տարբերություն Իսահակյանի, ես ցանկացա, որ Լիլիթը՝ հեռեւի Սատանային։ Նկարիչը իր հարուստ ներաշխարհով կարողանում է նրան իր կողքը գրավել։ Սերը և գեղեցիկը անպայման պետք է հաղթեն։

Ի. ՍԱՐՈՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Երգման արարողություն Ալեքսանդր Սպենդիարյանի տուն-թանգարանում

Արդեն բարի ավանդույթ է դառնում Ալեքսանդր Սպենդիարյանի տուն-թանգարանում յուրաքանչյուր նոր ուսումնական տարվա սկզբում կազմակերպել երդման արարողություն, որի ընթացքում մեծ երաժշտի անունը կրող դպրոցի առաջին դասարանի սաները կարծես մտերմություն են ստանում և օծվում երաժշտության կախարդական աշխարհում իրենց առաջին քայլերն անելու։ Այս անգամ էլ մեծ երաժշտի տուն-թանգարանի ջերմագույն հարկի տակ տոնական, պայծառ տրամադրություն էր։ Թանգարանի աշխատակիցները հյուրընկալել էին Սպենդիարյանի անվան երաժշտական դպրոցի առաջին դասարանցիներին, նրանց ծնողներին, ընկերներին, ուսուցիչներին և դպրոցի տնօրինությանը։

Թանգարանի աշխատակից Լ. Գուրգենյանը պատմել երաժիշտների ծանոթացրեց Ալեքսանդր Սպենդիարյանի կյանքին և ստեղծագործությանը։ Իսկ երաժշտի աշխատասենյակում կատարվեց արվեստի աշխարհին բնծայվելու, Սպենդիարյանի արժանավոր ժառանգորդը, հայ մշակույթի անխոնջ մշակը դառնալու երդման հուզիչ արարողությունը։

Իր ջերմ բարեմաղթանքներով խոսեց ներկաներին ողջունեց թանգարանի տնօրեն Մ. Օրդոյանը։ Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան երաժշտական դպրոցի տնօրեն Մ. Սիմոնյանը նշեց. «Ուրախ եմ այս երաժշտի մահի համար։ Ուզում եմ, որ մեր երեխաները սիրեն Սպենդիարյանին ոչ թե զուտ երգումից ելնելով, այլ՝ ճանաչելով ու սիրելով նրա երաժշտությունը»։

Իրենց համերգային կատարումներով փոքրիկներին ողջունեցին նույն դպրոցի ավագ սաներ՝ Լիլիթ Գրիգորյանը, Արմինե Խաչատրյանը, Քրիս Հարությունյանը, Գոհար Խաչատրյանը և Նարինե Սահակյանը (ավարտել թիվ 1 դպրոց)։

Երեխաներին ողջունեցին նաև թանգարանի մերձիմ բարեկամը դարձած կիթառահար-մանկավարժ Արմեն Գևորգյանի սաները։

Վերջում «Փարոս» ծրագրի տնօրեն Ռոյ Քելեկյանի հովանավորությամբ աշակերտներին բաժանվեցին գրենական պիտույքներ։ *

ՄԵԼԻՏԱ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Գրական հինգշաբթիները շարունակվում են

Հայաստանի գրողների միությունում անցն հինգշաբթի տեղի ունեցող միջոցառումը նորաստեղծ ունի ստեղծել գրական մթնոլորտ, ուր կարելի է առանց հանդիսանքի բանավիճել գրականության, գրական խնդիրների շուրջ, խոսել գրողի ստեղծագործության մասին։

Նոյեմբերի 9-ին հերթական գրական հինգշաբթին նվիրված էր նոր սերնդի բանաստեղծուհի Ալենիկ Սահակյանի «Ենյառություն» ժողովածուին։ Քննադատները կանգ առան նրա ստեղծագործության լեզվական մի շարք թերությունների տողերի վրա, սակայն նշվեց նաև, որ Ալենիկ Սահակյանը ստեղծել է բանաստեղծական ամբողջական գործեր։ Բանաստեղծությունները կանացի նրբության վավերացում են, ներքինի ու արտաքինի համերաշխություն։

Հաջորդ գրական հինգշաբթին դառնալու կենտրոնի ուշադրությունը։ Կներկայացվեն Էդիկ Հախվերդյանի բանաստեղծությունները։

Ինչպես նշում է ՀԳՄ առաջին քարտուղար Արզար Ակինյանը, «մեր գրական կյանքը նմանօրինակ միջոցառումներ չի ունեցել։ Այս մթնոլորտում դժվար չէ զգալ, որ ունենք հայ նոր գրականություն կերտող ուժեր։ Միասնաբար աշխատելու դեպքում շատ հասարակ հասունքներ կարող ենք ստեղծել»։

ՄԵՍՐՈՊ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Եղիշե Չարենցի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված հանդիսություն Նյու Յորքում

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ։ Արմենպրեսի սեփական թղթակից Ռոբերտ Կարապետյանը Նյու Յորքից հաղորդում է, որ խաղաղի Ս. Վարդան Մայր տաճարում տեղի է ունեցել հայ մեծանուն բանաստեղծ Եղիշե Չարենցի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված ցերեկույթ։ Նրա բանաստեղծությունների արտասանությամբ հանդես է եկել Ռեֆայան Թեկեյան մշակութային միության հրավերով Նյու Յորքում հյուրընկալված Երևանցի ճանաչված դերասան, պետական մրցանակի դափնեկիր Ազատ Գասպարյանը։

Եթե խորապես չես ուսումնասիրել հայ արվեստը, եթե խորապես չես ուսումնասիրել հայ գեղանկարչությունն ու երաժշտությունը, եթե խորապես չես ուսումնասիրել հայ ոգին, ճարտարապետությունն ու պատմությունը, չես կարող իմաց ինչ հայ արվեստագետ անվանել, Արմենպրեսի թղթակցին ասել է Ազատ Գասպարյանը։

Չարենցի բանաստեղծությունների կատարումով նա հանդես է եկել նաև Ֆիլադելֆիայում, Դեթրոյթում, Վաշինգտոնում, Լոս Անջելեսում և Տորոնտոյում։

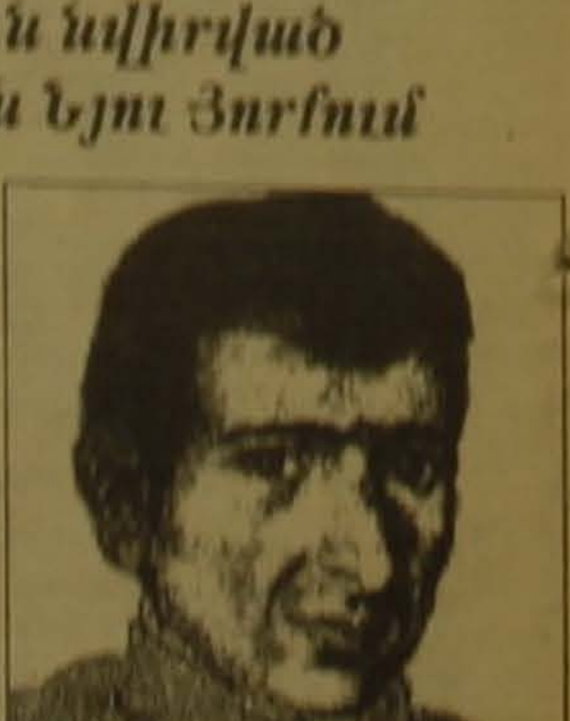

Ես անհրկահայ եմ, Չարենց շատ եմ կարդացել։ Բայց այսօր, Ազատ Գասպարյանին լսելուց հետո, ինձ խորապես հասավ Չարենցը։ Կարդալը ուրիշ է, լսելը՝ ուրիշ, երբ այն ներկայացվում են բարձր մակարդակով, ասել է Նյու Յորքում ցերեկույթի մասնակիցներից մեկը։

ՍՊՈՐՏ

ՄԱՐԶԱՆՔ

ԹԵՆԻՍ

Հանրապետական առաջնությունը ավարտեց հաղթողներին

Իսկ հիմնախնդիրները մնում են

Մարտին Մարտիրոսյան, Մասնագիտական գիտակար դոցենտ, Միջազգային կարգի մրցավար, ՀՀ վաստակավոր մարզիչ

ԼՈՒՐԵՐ

Վաստակավոր մարզչի հուշամրցաշարը ավարտվեց

Շախմատային սպարտակիադայում երեք հաղթողներ

Մոսկվայի «Դինամո» նվաճում է Միջմայրցամաքային գավաթը

Ռ. Ա.

Մարզախաղի ջահակիրը՝ Սամարանչ

ԹԵՔԵՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ

50-ամյակի տոնակատարությունների բացման հանդիսություն-համերգ մասնակցությամբ Հանրապետության վաստակավոր արտիստների և կոլեկտիվների

Տեղի կունենա կիրակի 12 հոկտեմբերի, 1997, ժամը 5-ին, Ազգային օպերայում:

ՄՈՒՏՔԸ՝ ԱԶԱՏ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան Կոմիտասի փողոցում, 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում (Արաբկիր համալսարանի շենքում):

Զանգահարել 23-34-35

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

5 սենյականոց տուն (բանջարանոց) 180/150 մ² ընդհանուր, կապիտալ, ավտոտնակով, ջրով ու հեռախոսով, 800 մ² հողամաս:

☎ 270338 (երեկոյան)

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ մակերեսով, ավտոտնակով և երկու բնակելի հարկով (առանց շենքի հարդարանքի), «Շվարցենեգեր» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաև մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել 27-22-37 ժամը 10-16, 58-31-26 ժամը 18-21

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան 9 հարկանի շենքի 8-րդ հարկում, Խորենացու փողոցում:

Զանգահարել 23-37-96

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան 115/70 քմ, Զարենցի 52, 3 հարկանի քարե շենքի 2-րդ հարկում:

Հեռ.՝ 55-66-56

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը բաղկացած 5 սենյակից: Երկու կողմից սեփական հողատարածք 300 քառ. մետր բնակարանը ամբողջովին: Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին: Կասցեն՝ Զրուտս 68 (ՊՄ հեռախոս մասում):

Հեռախոս 52-54-39:

ՆՅՈՒ ՎԻՆԴ

375002 Երեւան, Ամիրյան 15,
(Օրբիտա խանութի շենքում)
հեռ. / ֆաքս 537703
586604

ԱՅՍՕՐ ՎԱՃԱՌՔՈՒՄ

Կենցաղային օդափոխիչներ

[illegible]	գինը՝ դրամ
FUNAI FC-90SS	410800
FUNAI FC-90SH	462800
FUNAI FC-120SH	572000
FUNAI FC-180SH	832000
FUNAI FC-240SH	884000
FUJI RSW-97R	504400
FUJI RSW-127R	579800
FUJI RSW-177R	858000
FUJI RSW-247R	910000
TOSHIBA RAS-13SKHKX/SA	689000
TOSHIBA RAS-10SKX/SA	546000
L G LS-S126 OHL	546000
SAMSUNG ASH 1206ERH	572000

[illegible]	
FUNAI FC-180 2SH	910000
FUNAI FC-240 2SH	1092000
[illegible]	
TOSHIBA RAC-09PSW WINDOW	254800
TOSHIBA RAC-09YH(SW)	322400
TOSHIBA RAC-12YH(SW)	361400
[illegible]	
FUNAI 7500 C	390000
FUNAI 3500 C	353600
MIZUSHI S 1645 1	1118000
MIZUSHI S 1665	1144000
MIZUSHI S 1945 1	1284400
[illegible]	
FIVE STAR	452400

Համակարգիչներ

[illegible]

CPU	RAM	HDD	FDD	Video card	գինը՝ դրամ
AMD K5-P133	8 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	405960
AMD K5-P133	16 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	425340
AMD K5-P166	8 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	422790
AMD K5-P166	16 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	442170
AMD K6-P166	8 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	453900
AMD K6-P166	16 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	467160
Intel P-100	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	424320
Intel P-100	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	435540
Intel P-120	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	422790
Intel P-120	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	438600
Intel P-133	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	426360
Intel P-133	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	443190
Intel P-150	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	428870
Intel P-150	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	443700
Intel P-166	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	453390
Intel P-166	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	465120
Intel P-166 MMX	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	492150
Intel P-166 MMX	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	499800
Intel P-200 MMX	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	557940
Intel P-200 MMX	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	570180
Intel P-200 PRO	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	778770
Intel P-200 PRO	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	797640
Intel PentiumIIP233	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	811410
Intel PentiumIIP233	32 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	854250

Բոլոր մոդելների կազմի մեջ մտնում են FUNAI14", keyboard KbBTC-5530 Win.95 104 Գունավոր կոմպյուտեր, Պոլ նախ կասսետ Mouse SPC 2 bt, mouse pad PVC.

NOTEBOOK	
TOSHIBA SATELLITE P-100 8Mb /0.8Gb/CD-ROM 6xSPEED	1249500
COMPAQ - 486 8Mb / 0.8Gb	918000
CAMERA	
Video CAMERA MUSTEK DIGIAL VDC 100	153000
PRINTERS	
EPSON LX-300	98430
EPSON LX-1050+	153000
EPSON FX-1170	239700
CANON BJC-210 SP (color) A4,720x360 dpi,40k,3ppm	114240
HP LJ 5L	260100
HP LJ 6L	311100
HP LJ 5	1049070

SCANNER	
GENUS COLOR PAGE OFFISE	189720
MODEMS	
ZYXEL U-1496E+ 19.2 ext voice, V32, V42 MNP-4, V42bis MNP-5	130560
COPIER	
CANON FC-230	313650
TOSHIBA Main Equipment 1210 (complete set)	474300
TOSHIBA Main Equipment 1350	810900
CD	
CD: BRAIN DEAD	8670
CD: GAMES	7140
CD: GIRLS	12240
EL. GAMES TAMOGATCHI	11730

Հեռախոսներ

[illegible]		
PANASONIC	KX-TD 1232	765000
PANASONIC	KX-TD 1232	765000
PANASONIC	KX-T616108	385000
SAMSUNG	KP-30810 H	197880
PANASONIC	KX-T308108	205530
[illegible]		PANASONIC
KX-T 7250	57120	
PANASONIC	KX-T 7040	70380
PANASONIC	KX-T 7130	85680
PANASONIC	KX-T 7033	73950
PANASONIC	KX-T 7030	56100
PANASONIC	KX-T 7050	48450
PANASONIC	KX-T 2365	38760
LG	GS-690	16320
SAMSUNG	SP-917	181420
SAMSUNG	SP-918	223347
SAMSUNG	SP-919	136448
[illegible]		
PANASONIC	KX-T 3155 B	63750

PANASONIC	KX-T 3281 B	74460
[illegible]		
FUNAI	9090	92310
PANASONIC	KX-T 9180	192780
[illegible]		
SAMSUNG	5500 CART	112710
PAPER FOR	FAX	3060
CHARG.FOR	FUNAI 9090	7500
PANASONIC	KX-TD 170 X	221850
PANASONIC	KX-TD 180 X	112200
PANASONIC	KX-TD 192 X	117300
[illegible]		
PANASONIC	KX-F 580	201450
PANASONIC	KX-F 1100	363120
SAMSUNG	SF-2800	243780
SAMSUNG	SF-2900 M	234090
BROTHER	1500 M	460020
SAMSUNG	SF-800	182500
FUNAI	FX 8000	153500

Կենցաղային սարքեր

ՍԱՌՆԱՐԱՆՆԵՐ	դրամ	ԱՓՍԵ ԼՎԱՑՈՂ ՄԵՔԵՆԱ		ARISTON FM 21(IX)	179520	MOULINEX AF 1	20400
ARISTON B 450L (RD) SX	481440	ARISTON KLS 45	374340	ARISTON HM 27V(BR)	276930	MOULINEX AG 1	19890
ARISTON EDNF 480 (EU)	514080	ՋՐԱՏԱՔԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ		ARISTON FM 37V(BR)	243780	ԱՊՈՒԿՆԵՐ	
ZANUSSI ZFC 25/11RD	612510	BOILER MTO 100	74460	ԿՈՆՎԵԿՑԻՈՆ ՎԱՌԱՐԱՆ		MOULINEX AL 3	44370
ARISTON OKDF 290 NFL	343230	BOILER MTO 80	65790	IMARFLEX CF 9301	45390	MOULINEX AL 9	58650
ARISTON OKRF 3100	341190	BOILER MTV 80	65790	ՖՐԻՏՅՈՒՐՆԻՑԱՆԵՐ		MOULINEX X 86	24990
ARISTON OKRF 3300 NFL	457470	ՓՈՇԵԿՈՒԼՆԵՐ		TEFAL3192Суперклассик 1000	52530	TEFAL 1699 2	54060
ARISTON OKRF 3300 L	366690	DELONGHI DUSTBAG	2040	TEFAL 3677Универсал 1250	116280	TEFAL 1920 100	35190
ARISTON OKRF 3100 NFLD	446250	DELONGHI		TEFAL3686МаксиКвадра1250	87720	ՖԵՆԵՐ	
ARISTON ERF 382 XN	474300	DUSTBAG+ANTIBAC	18360	TEFAL 8204 Классик	43860	MOULINEX T05	10200
ARISTON DF 335,3 X (EU)	348840	DELONGHI M 31	138720	TEFAL 8254 Снэк	37740	PHILIPS HP 4363	18870
GOLD STAR GR-462 CVF	450330	DELONGHI PENTA ELECTR.	272850	TEFAL 8322798 Квадро 700	53550	PHILIPS HP 4383	11730
GOLD STAR GR-522 CF	644640	DELONGHI PENTA VAP	232560	TEFAL 319679	59670	PHILIPS HP 4395	21420
SAMSUNG SRG L 628 EV	764490	DELONGHI XTC 12	78540	MOULINEX AO 8	37230	KRUPS 441	13770
SAMSUNG SR-V33	315180	DELONGHI XTC 13E	101490	MOULINEX AS 7	103020	KRUPS 684	9690
ARISTON ERF 402 DST	528870	DELONGHI XW 1200 PD	69360	MOULINEX T 42	38760	KRUPS 687	11730
ԼՎԱՑՔԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ		MOULINEX AK 2	81090	MOULINEX T 43	43350	MOULINEX L 72	7650
ARDO WD 1000 L	276420	MOULINEX AK 3	88740	MOULINEX T 44	55590	MOULINEX L 75	11220
ARDO WD 800 LX	281520	PHILIPS 8735	94860	MOULINEX T 45	59160	ԷԼ ԴԱՆԱԿ	
ARISTON AI 858 CTX	369750	GOLD STAR V 982 TE	71910	MOULINEX T 47	65280	PHILIPS HR 2571	10200
ARISTON AL 1456 TX R	378420	GOLD STAR V 3310 D	52530	ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ		ԷԼ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐ	
ARISTON AL 957 TX ST R	345780	GOLD STAR V 3500 HT	63750	MOULINEX W 17	53550	PHILIPS 4830 RC/ AC	52020
INDESIT WG 835 TX R	276930	GOLD STAR V 4030 T	65280	ՍՐՃԵՓՆԵՐ		PHILIPS HQ 2425	29580
INDESIT WGD 934 TX R	337620	SANYO SC-53 A	83130	MOULINEX AM 7	53040	PHILIPS HQ 2830	39270
INDESIT WT 600 U	309570	ՄԻԿՐՈԱԼԻՔԱՅԻՆ		MOULINBX T 89	28560	PHILIPS HQ 3445	42330
ZANUSSI WDT 1096 H	671160	ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ		TEFAL 880588	50490	PHILIPS HQ 3850	45900
ZANUSSI FGS 904 CV	377400	FUNAI MO 888 TT	85680	TEFAL 887188 K Performa	51000	PHILIPS HQ 442 AC	27030
ZANUSSI FJS 1014	416670	FUNAI MO 888 VT	78540	TEFAL 8874	57120	ԷԼ ԹԵՅՆԻԿՆԵՐ	
ZANUSSI FL 904 CN	353430	GOLD STAR MS 1735T	84660	MOULINEX T 89	32640	MOULINEX D02	16830
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԵՎ ԳԱԶԱՅԻՆ		MOULINEX Y 85	331500	MOULINEX V 91,4 N	43350	MOULINEX D03	20400
ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ	ARISTON	SAMSUNG CE 735GR	119850	MOULINEX V 91,4 Q	39270	MOULINEX AZ 1	25500
MC (W) CR 631380		SAMSUNG G 643CR	114750	MOULINEX Y 02	48960	TEFAL 78690	22950
ELECTROLUX EK 5146	317220	SANYO EM G 400	238680	ՍՐՃԱՂԱՑ		TEFAL 78695	34170
ELECTROLUX EK 5160	478890	DAEWOO KOG 3805	115770	MOULINEX 843	13770	TEFAL 91605	20400
ELECTROLUX EK 6171	1100070	DAEWOO KOR 6105	83640	ԽՈՀԱՆՈՑԱՅԻՆ		TEFAL 91640 GOLD EL.	31620
ZANUSSI Z 55 BGS	254490	DAEWOO KOR 8105	91800	ԿՈՄԲԱՅՆՆԵՐ		MOULINEX L 13 F B	23970
ZANUSSI Z 66 XMS	326400	DAEWOO KOR 810 P	99960	MOULINEX A 77 R B.	69360	MOULINEX T 34	21420
ARISTON G 6V E6 (W) R	472770	DAEWOO KOR 610 P	91800	MOULINEX A 77 R. D	84150	ՓՈՔՐ ՓՈՒՌԵՐ	
ZANUSSI ZC 602 V	450330	ՋԵՌՈՑՆԵՐ		ՏՈՍՏԵՐ		GOLD STAR HB 202 CE	84660
INDESIT KG 5402 WG/S	187680	ARISTON FG 21(BK)	202470	MOULINEX AG 7	26010	GOLD STAR HB 152 CE	76500
INDESIT KG 5406 XES/R	288660	ARISTON FM 11F (WH)	172890	MOULINEX AH 3	31110		

Համակարգչային սարքեր

Monitor	
MONO 14" TDK	61200
NOOS 14" 1430SL	98940
FUNAI 14" 1448GA	110160
FUNAI 15" 1564 GD	168300
SAMSUNG 15" CGB 5607L	223890
SAMSUNG 15" CMB 5477L	223890
SONY 15" 100SX	268260
SONY 15" 100SF	320280
COMPAQ 20" QV200AM	637500
Motherboards	
CACHE FOR M/B	850
Motherboard Pentium AL 575	37740
Motherboard Pentium 512K 2 DIMM TX OCTEK	60690
M/B 512K OCTEK RHINO 12VIA	56100
Motherboard Pentium 430VX 512K 2 DIMM (PC PARTNER)	58140
Motherboard Pentium P51430TX-250 TITANIUM	83130
Motherboard Pentium P61440FX COMANDER PRO	127500
Motherboard PENTIUM II FIC 440FX	135660
CPU	
P-133 AMD K5 w/HEATSINK	53550
P-166 AMD K5 w/HEATSINK	67320
P-166 AMD K6 w/HEATSINK	92310
INTEL PENTIUM CPU 120Mhz w/HEATSINK	65280
INTEL PENTIUM CPU 133Mhz w/HEATSINK	76500
INTEL PENTIUM CPU 166Mhz w/HEATSINK	93330
INTEL PENTIUM CPU 200Mhz w/MMX BOX/HEATSINK	174930
INTEL PENTIUM CPU 200Mhz PRO BOX/HEATSINK	328950
CPU Intel PENTIUM II P-233	365160
Memory (72 pin)	
SIMM: 4 Mb EDO-60 ns (NEC)	10200
SIMM: 8 Mb EDO-60 ns (SIEMENS)	16320
SIMM 16Mb EDO-60nc (SIEMENS)	33150
SIMM: 16 Mb EDO-60 ns (PANASONIC)	36720
SIMM: 32 Mb EDO-60 ns (SIEMENS)	60180

Hard Drives IDE	
HDD 1Gb QUANTUM	91800
HDD 1.08 Gb SAMSUNG WN 310820 A	92820
HDD 1.2 Gb SEAGATE	93840
HDD 1.2 Gb FUJITSU	93840
HDD 1.7 Gb FUJITSU	104550
HDD 1.7 GB SEAGATE	104550
HDD 2,1 GB SAMSUNG	107100
HDD 3,2 GB IBM	124440
Multimedia	
Sound Cards	
YAMAHA PnP FULL DPLX	12750
ESS1869 SOUND CARD PnP 3D	12750
CREATIVE SB32 CT3671 PnP	46920
VIBRA 16FM1 SOUND CARD W/FM RADIO	35700
Active Speakers	
YS200 MULTIMEDIA	10200
AIWA SC-C27 (1W+1W) 20W PMPO	11220
AIWA SC-C57 (5W+5W) 80W PMPO	35700
AIWA TS-CD20 w/SW(10W+5W+5W)190W PMPO	65790
CD-ROMs	
PHILIPS 12xSPEED CD-ROM DRIVE	51000
NEC 16xSPEED CD-ROM DRIVE	56100
SONY 16xSPEED CD-ROM DRIVE	61200
ACER 24xSPEED CD-ROM DRIVE	62730
Cards	
1Mb PCI S3 TRIO 64V+ w/MPEG	14280
2Mb PCI S3 VIRGE 3D w/MPEG	19890
4Mb PCI S3 VIRGE 3D w/MPEG	24990
2Mb DIAMOND EDGE 3D 2200 w/GAMES PORT	29070
TV TUNER AIMS LAB VIDEO	60180
512 Kb SOJ EDO (256x116) SIEMENS	2040
Cables	
Cable CENTRONICS I/Printers	1020
Cable POWER 2 PIN	1530
Cable for CD-ROM	1020

Network Accessories	
D LINK 16BIT ETHERNET CARD DE220CT	15810
Connector RJ-45	1020
Keyboard	
K/b KB 8861, w/click	8670
K.b clickWin.95 104 SMK8861	9690
K/b MembranceWin.95,104 SMK8001	9690
K/b CHICONY Win.95 104	9690
K/b BTC-5530 Win.95 104	10710
Casings	
Mini Midle 162B	17340
Mini Tower 202N	19380
Mini Tower 787D	21420
Mini Tower KN800 w/200W PS	40290
MPC 889 Multimedia White	60180
ATX MIDDLE TOWER AT-787B	77010
FDD	
FDD 3.5" MITSUMI	13770
Mouse	
SPC 2 bt	3060
MITSUMI 2 bt	3570
FUNAI 2 bt (Ergonomic)	4590
PAL GENIUS	8160
PAL PRO GENIUS	9180
MICROSOFT Win.95	18870
Mouse pad with picture/colour PVC	1080
Mouse Pad colour fabric	600
Diskettes	
3,5" 1.44 Mb TDK	460
Printer Accessories	
CANON BC-02 INK Cartridge	14280
CANON BC-03 INK Cartridge	14280
CANON BC-05 COLOR Cartridge	15300
Copier & Accessories	
TOSHIBA Black developer D-1210	12750
TOSHIBA Black toner T-120P (1/10)	10710
TOSHIBA Drum OD 1210	45900
TOSHIBA Black toner T-1350E (1/4)	16320
Cartridge CANON E-16 I/FC-230	51000

ՏԵՍԱՁԱՅՆԱՍԱՐՔԵՐ

[illegible]	դրամ	SAMSUNG CK-5399 TR	244290	GOLDSTAR CF-21E60B	189720	[illegible]		MINI AIWA NSX-E7M	142290	RCDR PANASONIC RX-DT530	114750
AKAI CT-G140D	114750	SAMSUNG CS7277PTR	612000	GOLDSTAR CF-21G20	202980	FUNAI VIP 5000 HC	80070	MINI AIWA NSX-430	193800	RCDR PANASONIC RX-ED90GCK	
AKAI CT-1417D	115770	SAMSUNG CS721APTRWBp	688500	GOLDSTAR CF-21D30B	209100	AKAI VS-P 1700	84150	MINI AIWA NSX-S30	181050	224400	
AKAI CT-14WKD	129540	TOSHIBA 2050XS	172890	GOLDSTAR CF-21D60B	195840	[illegible]		MINI AIWA NSX-S52	209100	PANASONIC RX-CT 990	119850
AKAI CT-14WKDT	140250	TOSHIBA 2165 XR	210120	GOLDSTAR CF-21D70B	193800	SAMSUNG VP-K80	311100	MINI AIWA NSX-S70	234600	Ա - փլեյերներ	
AKAI CT-2019 D	145350	TOSHIBA 2185XR	239700	DAEWOO DMQ-14 D1	110160	[illegible]		MINI AIWA NSX-V90	315690	AKAI PM-F75 A/P	61200
FUNAI 2100 AMK 10	170850	TOSHIBA 2563DR	421770	DAEWOO DMQ-20 D1	161670	AKAI S/ST RX-690	175950	MINI AIWA NSX-S90	265200	PLAYER AKAI PM-R55	58650
FUNAI TV-2500 AMK 8	239190	TOSHIBA 32W 3DXR	1129850	DAEWOO DMQ-2075 txt	163200	MINI AKAI AC-415K	172890	MINI LG F-59	162180	PLAYER LG AHA-C380	76500
FUNAI TV-2500 TMK 8	242250	SHARP 14 LSC	138720	DAEWOO DMQ-2195 txt	173400	MINI AKAI AC-515K	202470	MINI LG F-M100A	120360	PLAYER LG AHA-C680	107100
SONY KV G 21M1	234600	SHARP 20 LSC	181560	DISTAR 14	109650	MINI AKAI AC-615K	229500	MINI PHILIPS FW 332	189720	PLAYER PHILIPS AQ 6562/14	17850
PHILIPS 14 PT 230 A / 59 R	137700	PANASONIC 14S 10R	165240	SANSUI SV-M2110R	148920	MINI AKAI AC-715K	263670	MINI PHILIPS FW 335/34G	168810	PLAYER SONY WM-FX353EE	35700
PHILIPS 29PT 9111	957270	PANASONIC TC-14L10R	173400	[illegible]		MINI AKAI HIFI TX-300	165240	MINI PHILIPS FW 362/34	208080	PLAYER SONY WM-FX355EE	40800
SAMSUNG CK-3338 ZR	130050	PANASONIC TC-2150RS	262650	AKAI VS-R 160EDG	91800	JVC MX-D 4T C/W	216750	MINI PHILIPS FW 750 C	255000	CD - փլեյեր	
SAMSUNG CK-5066 TR	205020	PANASONIC TC-21S 10R	249900	AKAI VS-R 1700	88740	JVC CA-S 700R	410550	MINI SAMSUNG MAX-440	145350	AKAI AR-1205	20400
SAMSUNG CK-5085 TBR	202980	PANASONIC 25L10R	428910	AKAI VS-R 88 K	94350	JVC MX-D 3S C/W	206550	MINI SAMSUNG MAX-550	182580	AKAI AR-1505	25500
SAMSUNG CK-5385 TBR	234090	PANASONIC TC-25ASIR	453390	SAMSUNG SVR-11G	91800	JVC MX-S20E	218790	MINI SAMSUNG MAX-630	234600	AKAI AR-F205	17340
SAMSUNG CK-5338 ZR	193800	GOLDSTAR CF-14E20	136170	SAMSUNG SVR-17A	94350	MIDI AIWA HIFI Z-1500	232050	MINI SAMSUNG MM 26	140250	Ավտոմագնիտաֆոն	
SAMSUNG CK-5366 ZR	224400	GOLDSTAR CF-14D80	138720	GOLDSTAR RN 830 AW	91290	MIDI AIWA HIFI Z-1800	270300	Ռադիո-մագնիտաֆոններ		SONY XR-1953 EE	84150
SAMSUNG CK-5366 TR	235110	GOLDSTAR CF-20D30	192780	JVC HR-P41A	96900	MIDI AIWA Z-M2800	290700	RCR SHARP WQ-CH800X	110160	Ականջակալ	
SAMSUNG CK-5399 ZR	236640	GOLDSTAR CF-21E20B	188190	TOSHIBA C3 CZ	100980	MIDI AIWA Z-D3300M	346800	RCDR PHILIPS AZ 8070/14	81600	HEADPHONE PHILIPS SBC HS 280	7650

Ընդունվում են բոլոր
տեսակի տեխնիկայի
նախնական պատվերներ

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - ճագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www/arminco.com/spyur)

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երևան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման գիծ 65. Պատվեր 69149. Պատուէր 682 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 10. 10. 1997 Գինը 100 դրամ